

«ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ» БОРЕТЬСЯ ЗА ВИЖИВАННЯ **3**

№ 33 (651) 16 серпня 2012 року

ПРОФСПІЛКОВІ

www.psv.org.ua

всеукраїнська профспілкова щотижнева газета

ВІСТІ

ШИРОКИМ ПЛАНОМ

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ
КОНКУРС
ВИЗНАЧИВ
100 КРАЩИХ
ТОВАРІВ
УКРАЇНИ**

11

ТЕМА НОМЕРА

ПЛАНЕТА СТАРІСТЬ

ЧВЕРТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ - ПОХИЛОГО ЧИ СТАРЕЧОГО ВІКУ. ЯК ЇМ ЖИВЕТЬСЯ?

8

3 РНБО ЗАРПЛАТА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

4 ЛАТВІЯ ПРОФСПІЛКИ РОЗІРВАЛИ УГОДУ З УРЯДОМ

7 НА ЧАСІ ДОСТУПНЕ ЖИТЛО: УТОПІЯ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА?

12 ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

З ЮВІЛЕЄМ!

Багатотисячний загін членів і профспілки працівників культури України щиро вітає голову профспілки, заслуженого працівника профспілок України, заслуженого працівника культури України, кавалера ордена княгині Ольги, народного депутата Радянського Союзу Перелигіну Людмилу Федорівну з ювілеєм, який вона відзначає 17 серпня.

Ви є зразком духовної мудрості та належите до людей, котрі самі запалюють власну зорю, стають творцями своєї долі завдяки постійній активності на життєвих і творчих перегонах.

Усе Ваше життя як чудова пісня, безперервний політ, осяєне любов'ю до людей, пронизане бажаннями допомогти їм, підтримати у тяжку хвилину, вселити віру у свої сили на крає майбутнє. Тож прийміть щирі вітання за високе служіння людській праці, невтомний творчий пошук, самовідданість профспілковому руху.

Живіть довго й щасливо у здоров'ї та радості. Нехай іще довго не гасне Ваш оптимізм, залишатиметься гарячим Ваше серце, не вичерпується джерело Вашої любові та не в'яне Ваша жіноча чарівність.

**ЧЛЕНИ
ПРОФСПІЛКИ
ПРАЦІВНИКІВ
КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ**

АНОНС

ЗАМОВЛЯЙТЕ ДОДАТКОВО

«БІБЛІОТЕЧКУ ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКОВОГО КОМІТЕТУ»
№ 8/2012 «СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ (методичні рекомендації)»

Рівень травматизму на виробничій в Україні оцінюється як стабільно високий, що впливає на стан трудових ресурсів і економіку держави.

Методичні рекомендації можуть бути використані галузевими профспілками та територіальними профоб'єднаннями для порівняльного аналізу показників виробничого травматизму.

Цей номер «Бібліотечки» стане в пригоді також фахівцям територіальних держгірпромгладу, відділень Фонду соцстраху від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань і спеціалістам з охорони праці підприємств. Привернення уваги представників зазначених органів до

проблем виробничого травматизму сприятиме поліпшенню розслідування нещасних випадків та розробці ефективних заходів із запобігання таким випадкам.

«ПРОФІНФОРМ» ФПУ

ОГОЛОШЕННЯ

ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ ПОСВІДЧЕННЯ ФПУ:

№ 548 від 20.01.2012, видане Дзюбаку Анатолію Васильовичу, керівнику департаменту профспілкового майна ФПУ, у зв'язку зі звільненням з роботи 11.05.2012 року;

№ 549 від 14.02.2012, видане Волошинову Сергію Віталійовичу, у зв'язку зі звільненням від виконання обов'язків радника Голови ФПУ на громадських засадах 25.06.2012 року.

ЗАСІДАННЯ

У засіданні взяли участь заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, представники і апарату ФПУ, Федерації профспілок транспортників України (О. Степаненко), Об'єднання всеукраїнських профспілок і профоб'єднань «Єдність» (В. Варениця) і Конфедерації вільних профспілок України (Н. Левницька). Нагадаємо, що, крім ФПУ, статус репрезентативних в Україні отримали іще чотири профоб'єднання – вищезгадані та Об'єднання всеукраїнських автономних профспілок.

Учасники обговорили проекти Угоди про створення Спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Положення про СПО профспілок і Положення про Секретаріат СПО всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні. Прийнято рішення передати

ФОРМУЄТЬСЯ СПО ПРОФСПІЛОК

14 серпня у Будинку спілок відбулося засідання робочої групи щодо формування СПО профспілок на національному рівні з числа репрезентативних профоб'єднань.

їх на розгляд керівникам профоб'єднань.

Також вирішено до кінця серпня п. р. підготувати проект Регламенту роботи СПО об'єднань профспілок і Порядок делегування представників суб'єктів СПО об'єднань профспілок до органів соціального діалогу.

Учасники засідання обговорили участь представників репрезентативних профоб'єднань у відкритих засіданнях робочих груп з обговорення пропозицій членських організацій ФПУ та членів СПО профспілок до проекту Генеральної угоди на новий термін із питань виробни-

цтва й зайнятості, оплати праці, соціального діалогу, соціального захисту, молодіжних питань, оздоровлення та культури, охорони праці. Ці засідання відбудуться до кінця серпня згідно із затвердженим графіком роботи.

МЕДІА-ЦЕНТР ФПУ

ПОЗИЦІЯ

ПОДАТКИ МАЮТЬ БУТИ СПРАВЕДЛИВИМИ

На цьому наполягали представники профспілок під час зустрічі із заступником голови Державної податкової служби України Андрієм Ігнатюком і на засіданні робочої групи з підготовки пропозицій щодо реформування податкової системи.

За результатами роботи робочої групи Державна податкова служба України підготувала законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України». Проте, попри окремі позитивні норми, які містить документ, у ньому все-таки не забезпечується принцип соціальної справедливості в оподаткуванні, більше того – законопроект запроваджує зміни, які можуть негативно позначитися на більшості громадян. Такі зміни не відповідають: – завданням Президента України Віктора Януковича щодо визначення соціальної справедливості найважливішим принципом державної політики; – положенням Програми економічних реформ на 2010–2014 роки про встановлення податкової справедливості для відновлення рівних умов конкуренції в економіці України та зменшення соціальної нерівності; – завданням Прем'єр-міністра Миколи Азарова щодо усунення несправедливої різниці в доходах як головного гальма економічного розвитку країни.

Це стосується, зокрема положень щодо: – скасування податкової соціальної пільги; – внесення положень про єдиний соціальний внесок;

– скасування 10% ставки податку для шахтарів, що суперечить Закону України «Про підвищення престижності шахтарської праці»; – скасування пільг із ПДВ на соціально значущі товари та послуги, зокрема продукти дитячого харчування та товари дитячого асортименту для немовля і виробни лікарського призначення;

– скасування низки галузевих пільг, зокрема для сільського, лісового господарства, літакобудівної галузі.

ФПУ висловила свої зауваження до цього проекту й надіслала їх до Мініфіну та ДПС України. В них вкотре зазначено основні вимоги до реформування податкової системи, а саме:

- усунення дискримінації при оподаткуванні трудових доходів шляхом встановлення рівня податкового навантаження на доходи від трудової діяльності у вигляді заробітної плати на рівні не вищому, ніж рівень оподаткування інших доходів (дивідендів, відсотків від депозитних вкладів, прибутків від оренди та продажу майна тощо);
 - уніфікація підходу до оподаткування зарплати та прибутку підприємств шляхом відновлення дії неоподаткованого мінімуму на рівні прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
 - удосконалення порядку надання податкової знижки, зокрема шляхом запровадження реального механізму віднесення до її складу витрат на лікування та медичне обслуговування;
 - запровадження оподаткування відсотків на нараховані на цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України.
- Також ФПУ запропонувала доопрацювати проект й організувати його обговорення в регіонах України (на прикладі досвіду при підготовці проекту Податкового кодексу України).

ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ
ПОЛІТИКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

СЕМІНАР

ЕКОНОМІЧНІ ПІДСУМКИ ЄВРО-2012: ВИТРАТИ ТА ПЕРЕВАГИ

9 серпня у Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України відбувся семінар із макроекономічного прогнозування, в якому взяли участь представники ФПУ.

Захід розпочався з обговорення актуальної нині теми – «Економічні підсумки чемпіонату Євро-2012: витрати та переваги у короткостроковій та середньостроковій перспективі». В дискусії керувалися основними макроекономічними показниками соціально-економічного розвитку України, оскільки остаточні результати проведення чемпіонату в цифрах іще не оприлюднені. Проте певні висновки вже можна зробити. Так, представники Мінекономіки зазначили, що прогнози міністерства були оптимістичнішими порівняно з фактичними результатами, зокрема щодо транспортних перевезень. Серед інших під час семінару обговорили, зокрема, і такі питання, як парадокси розвитку економіки України у 2012 році; прогноз на 2012–2013 роки: основні фактори зростання та ризики; зовнішні фактори, які впливають на прогноз економічної динаміки України в післявиборчий період 2013–2014 років.

ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ
ПОЛІТИКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО
ЗАХИСТУ АПАРАТУ ФПУ

РЕАКЦІЯ

ЗАРОБІТНА ПЛАТА – СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Метою реалізації Стратегії національної безпеки України є формування сприятливих умов для забезпечення інтересів громадян, подальшого поступу країни як демократичної держави зі сталою та зростаючою ринковою економікою, яка керується європейськими політичними й економічними цінностями і в якій повага, захист прав та законних інтересів усіх територіальних громад, суспільних верств, етнічних груп є запорукою незалежного, вільного, суверенного та демократичного розвитку. Цілеспрямована робота ФПУ над приверненням уваги політиків, керівників держави, засобів масової інформації до нагальних проблем оплати праці знаходить належну підтримку.

Зокрема, вперше заплановано розгляд питань оплати праці та соціального забезпечення на засіданні Ради національної безпеки й оборони України, очолюваної Президентом України Віктором Януковичем. За рішенням в. о. Голови ФПУ Валерія Горбатова, в склад робочої групи з підготовки матеріалів та проектів рішення до зазначеного засідання делеговано заступника Голови ФПУ Сергія Кондрюка та керівника департаменту бюджетної політики та соціального захисту Людмилу Остапенко.

Нагадаємо, що до компетенції РНБО, зокрема в сфері трудових відносин, належать питання щодо:

- визначення стратегічних національних інтересів України, концептуальних підходів та напрямів забезпечення національної безпеки й оборони в політичній, економічній, соціальній, військовій, науково-технологічній, екологічній, інформаційній та інших сферах;

- проектів державних програм, доктрин, законів України, указів Президента України, директив Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, міжнародних договорів, інших нормативних актів та документів з питань національної безпеки й оборони;
- проекту Закону України про Державний бюджет у

статтях, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки й оборони України;

- заходів політичного, економічного, соціального, військового, науково-технологічного, екологічного, інформаційного та іншого характеру відповідно до масштабу потенційних та реальних загроз національним інтересам України;
- доручень, пов'язаних із вивченням конкретних питань та здійсненням відповідних досліджень у сфері національної безпеки й оборони, органам виконавчої влади та науковим закладам України.

Наразі триває активна робота з підготовки профспілкових пропозицій щодо реальних механізмів та джерел радикального підвищення заробітної плати, погашення заборгованості з її виплати та виведення з тіні. Вирішення існуючих проблем, на наш погляд, допоможе вивести працюючу людину із зони бідності та створити умови для розвитку високоінтелектуального трудового потенціалу, а також забезпечити внутрішній платоспроможний попит населення, наповнення бюджету Пенсійного фонду та Державного бюджету України.

**ДЕПАРТАМЕНТ
ВИРОБНИЧОЇ ПОЛІТИКИ
ТА КОЛЕКТИВНО-
ДОГОВІРНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ФПУ**

ПРОБЛЕМА

Ситуація в ГМК Запорізької області й надалі погіршується. Перелік підприємств, які відчайдушно борються за виживання, зріс за рахунок провідного українського виробника спеціальних сталей і сплавів – електрометалургійного заводу «Дніпростецсталь». Те, що складна економічна ситуація, в умовах якої підприємство працює вже не перший рік, перейшла до розряду вкрай небезпечної, стало зрозуміло 8 серпня, коли адміністрація ПАТ «Дніпростецсталь» повідомила профспілковому комітету, що з 10 жовтня 2012 року в структурних підрозділах заводу відбудеться скорочення 25% штатних одиниць. А це ледь не півтори тисячі осіб.

МИ НЕ ВІДСТУПИМО!

Серед причин, через які адміністрація наважилася на цей крок, – відсутність державного замовлення на продукцію підприємства, значне зростання цін на основні енергоресурси і неповернення державою ПДВ у розмірі понад 250 млн гривень.

З метою привернути увагу держави до небезпечної ситуації, що склалася на підприємстві, та необхідності своєчасного відшкодування на рахунок «Дніпростецсталь» державної заборгованості з ПДВ, Профспілка металургів і гірників України організувала в інформаційному агентстві «Укрінформ» прес-конференцію. На запитання журналістів відповідали голова ЦК ПМГУ Володимир Казаченко, голова профкому ПАТ «Дніпростецсталь» Євгенія Жало, заступник голови Запорізького обкому ПМГУ Валерій Седов.

За словами Євгенії Ілліної, на підприємстві склалася настільки важка економічна ситуація, що постає питання про саме його існування: «Вже до листопада завод опиниться на межі зупинки, якщо не відбудеться змін на краще». Цю думку цілком поділяє Валерій Седов. Він вважає, що якщо найближчим часом підприємство не зможе по-

“ Держава не має морально-права спокійно спостерігати за тим, як нищиться промисловий потенціал України. Вона повинна втрутитися в процес цілеспрямованого руйнування української електрометалургії та зупинити його. Адже це стосується тисяч трудящих і їхніх родин, соціальної безпеки та можливості гідно жити в своїй країні. І сьогодні ПМГУ готова до боротьби і обстоювання, навіть жорсткими методами, інтересів трудящих металургійних підприємств.

**ВОЛОДИМИР КАЗАЧЕНКО,
ГОЛОВА ЦК ПРОФСПІЛКИ
ТРУДЯЩИХ
МЕТАЛУРГІЙНОЇ І
ПРИНЧИОДОВУВНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

стати з колін (а без допомоги держави це неможливо), скорочення можуть торкнутися загалом 3 тис. робітників.

А втім, уникнути бід можна. За словами Володимира Казаченка, достатньо того, щоб держава повернула підприємству суми ПДВ, виграні «Дніпростецсталью» в судах першої інстанції та апеляційному суді. Ці кошти дадуть заводу шанс принаймні півроку стабільно працювати. Але, на жаль, держава сьогодні в

ручному режимі вирішує, кому повертати ПДВ. «Податок на додану вартість залишається найкорумпованішим податком в Україні», – наголосив голова ЦК ПМГУ.

Варто зазначити, що держава в особі Податкової служби оперативно відреагувала на стурбованість Профспілки металургів і гірників України щодо долі 1,5 тис. громадян і загалом ПАТ «Дніпростецсталь». ДПСУ на своєму офіційному сайті

9 серпня 2012 року розмістила інформаційне повідомлення про те, що «вважає неприпустимими спроби тиску на компетентні державні органи з боку окремих керівників та власників підприємств, які взяли за правило «шантажувати» громадськість погрозами зупинки виробництва та масового скорочення робочих місць через проблеми з поверненням ПДВ». При цьому Податковою службою підтверджується, що «на даний момент на розгляді в різних судових інстанціях перебувають заявлені ПАТ «Дніпростецсталь» до відшкодування суми ПДВ у розмірі 212,6 млн грн за період 2010–2012 років», а також той факт, що на сьогодні підприємство не відшкодувало ПДВ у розмірі 81,9 млн грн за період березень – червень 2012 року.

Ще багато цифр і фактів наводиться в цьому повідомленні. От тільки шкода, що в ньому немає ні слова про те, коли будуть виконані рішення судів і за які кошти житимуть півтори тисячі запорізьких електрометалургів та їхні родини після 10 жовтня.

**ЕЛЕОНОРА
СІЛВЕРСТОВА,
ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
ЦК ПМГУ**

ГРЕЦІЯ

ДЕРЖСЛУЖБОВЦІ ПОТРАПЛЯТЬ ПІД СКОРОЧЕННЯ?

Прем'єр-міністр Греції Антоні Самарс заявив про наміри уряду запровадити програму

примусового звільнення «до резерву» державних службовців, які досягли передпенсійного віку. У свою чергу, профспілка державних службовців Греції попередила, що у такому разі держслужбовці проведуть низку загальнонаціональних страйків, аби захистити своє право на працю, гарантоване конституцією.

НІМЕЧЧИНА

ПІЛОТИ ПЕРЕД ВИБОРОМ

Працівники авіакомпанії Lufthansa проголосували за призупинення роботи. Такими рішучими заходами профспілкова організація вирішила домогтися підвищення заробітної плати і надала керівництву компанії тиждень на розмірковування. Саме так було вирішено завершити протистояння, яке триває три роки. Не пізніше 22 серпня керівництво має оприлюднити нову сітку оплати праці. Представники профспілки заявляють,

що у разі невиконання вимог працівників компанії у них просто не буде вибору як вдатися до рішучих дій. Офіційний представник авіаперевізника зауважив, що у подібній ситуації вже опинялися Air France і KLM: у зв'язку з економічними труднощами адміністрація вирішила скоротити льотний склад. Попри все, профспілка Lufthansa налаштована діяти рішуче і готова до переговорів.

РОСІЯ

ПІДТРИМАЛИ КОЛЕГ

У кількох містах країни 10 серпня відбулися акції солідарності з профспілковою організацією докерів ВАР «Восточный порт» та її лідером Леонідом Тихоновим. Як повідомляє офіційний сайт Конфедерації праці Росії, у місті Находка перед офісом ВАР «Восточный порт» уранці відбулося пікетування, у якому взяли участь близько ста ак-

тивістів Російської профспілки докерів і робітників портів «Восточный» і «Находка». Також дві акції солідарності відбулися в Москві: перед офісом ТОВ «Управляющая портовая компания» та представництвом Приморського краю при уряді Росії. В заходах узяли участь представники Конфедерації праці Росії та її членських організацій.

ТАІТІ

СТРАЙК В АВІАКОМПАНІЇ

Працівники найбільшого перевізника на ринку перевезень – авіакомпанії Air Tahiti Nui вимагають повернути їм «тринадцяту» зарплату, від виплати якої керівництво відмовилося кілька місяців тому.

Страйкарі протестують також проти намірів компанії скоротити бортперсонал на авіарейсах: адміністрація запропонувала відправляти в рейс дев'ять членів екіпажу замість десяти.

ЛАТВІЯ

Профспілки відкликали свій підпис під угодою Національної ради з тристоронньої співпраці про підтримку збереження у наступному році мінімальної заробітної плати на рівні 200 латів. Про це повідомила представник Латвійського об'єднання вільних профспілок Саніта Лоренце.

ПРОФСПІЛКИ РОЗІРВАЛИ УГОДУ З УРЯДОМ

Якщо політики не врахують інтереси організації під час прийняття бюджету на наступний рік, то

правління об'єднання вільних профспілок розгляне питання про збір підписів виборців за ініціювання розпуску парламенту.

У липні на засіданні Національної ради з тристоронньої співпраці профспілки заявили, що збереження мінімальної зарплати на рівні 200 латів слід розглядати в контексті підвищення неоподаткованого мінімуму доходів. Тим часом 3 серпня міністерство фінансів повідомило, що не підвищуватиме пільг на утримання та неоподатковуваний мінімум. Тож уряд вирішив поки що не підтримувати податкові ініціативи, які негативно позначаться на доходах до бюджету в 2013 році.

«Об'єднання вільних профспілок заявляє про відкликання свого підпису під протоколом засідання Національної ради з тристоронньої співпраці від 5 липня, в якому йдеться про згоду сторін, що мінімальна зарплата не підвищуватиметься. Профспілки також повідомили про можливий збір підписів про достроковий розпуск сейму 11-го скликання, якщо вкотре буде продемонстровано нездатність і небажання політично керувати роботою уряду», – говориться у заяві Латвійського об'єднання вільних профспілок.

Три питання змушують нас виступити проти політики уряду: мінімальна зарплата, неоподатковуваний мінімум і пільги на утримання.

ПЕТЕР КРИГЕР, ГОЛОВА ЛАТВІЙСЬКОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВІЛЬНИХ ПРОФСПІЛОК

МОВОЮ ЦИФР

5,5 МЛН МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ КРАЇН ЄС – БЕЗРОБІТНІ

Серед країн Євросоюзу низький рівень безробіття зареєстрований лише у Німеччині, повідомляє Європейське статистичне відомство, а найбільше безробітні молоді спостерігається у Греції та Іспанії. Рівень безробіття серед молоді віком від 15 до 24 років у Німеччині – найнижчий серед усіх країн ЄС. У липні п. р. серед цієї вікової категорії не мали роботи 350 тис. німців, або 7,9%. У середньому по ЄС безробіття сягає 22,6%. Це на 1,4% більше, ніж у 2011 році. Найгірша ситуація на ринку праці склалася в країнах півдня ЄС, що охоплені кризою. Так, у Греції безробіття серед молоді порівняно з 2011 роком зріс майже на 9% і становить 52,8%. В Іспанії цей показник збільшився на 6,8% – 52,7%. Це означає, що майже кожен другий молодий працівник не може знайти роботу. Загалом у країнах ЄС нараховується майже 5,5 млн безробітних молодих людей.

ПАРАДОКС

МОП: ЗНИЖЕННЯ ЗАРПЛАТ – НЕ ВИХІД

Міжнародна організація праці застерігає, що зниження заробітної плати з метою підвищити конкурентоспроможність і скоротити рівень безробіття може дати зворотний ефект. Фахівці МОП вважають, що це не сприятиме економічному зростанню, тому що призведе до скорочення внутрішнього споживання. Застереження пов'язані з публікацією серпневого звіту Європейського центрального банку, в якому пролунав заклик «гнучко регулювати зарплату». В МОП вважають, що переваги зменшення заробітної плати не є очевидними, проте існує ризик, що це матиме негативний вплив на темпи економічного розвитку. «У період кризи низькі зарплати можуть призвести до дефляції та падіння сукупного попиту і не сприятимуть процесу оздоровлення економіки», – заявив старший економіст МОП Патрік Бельєр.

— Юрію Петровичу, як живе і працює сьогодні облпрофрада? Що робить для соціального захисту трудівників?

— Велику увагу приділяємо роботі з підтримки економічно важливих для області галузей промисловості. 19 липня п. р. на позачерговому засіданні президії ми підтримали звернення трудових колективів ПАТ «Миколаївський суднобудівний завод «Океан» і ПАТ «Чорноморський суднобудівний завод» щодо прискорення прийняття Закону України «Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості». Облпрофрада надіслала своє звернення до Президента та Верховної Ради України. Тому зараз одним з основних завдань профорганізації Миколаївщини є підтримка на рівні трудових колективів якнайшвидшого прийняття цього закону. Найважливішим аспектом діяльності облпрофради вважаємо прийняття колективних договорів і контроль за їх виконанням. Цю роботу проводимо в рамках Єдиної колективної кампанії ФПУ «Єдині цілі, єдині дії». Однак маємо деякі проблемні моменти у колективній роботі. Дуже часто на підприємствах, в установах та організаціях під час укладення нового колективного договору роботодавці намагаються знизити рівень оплати праці, припинити виконання зобов'язань щодо виплат стимулюючого характеру, запровадити неповний режим роботи тощо. Тож головним своїм завданням вважаємо не допустити зниження рівня встановлених у колективних договорах соціальних гарантій. Тому в багатьох галузях перевага віддається не укладенню нових, а автоматичному продовженню дії раніше укладених договорів. Також одним з основних напрямів роботи є надання юридичної допомоги з питань поновлення на роботі, стягнення заборгованості із зарплати, відновлення порушених прав профспілок. Захист інтересів членів профспілки в судах дає певні результати, хоч на це здебільшого потрібен тривалий час. У 90% випадків рішення приймаються на користь профспілкової сторони. Фахівці облпрофради здійснюють громадський контроль за дотриманням трудових прав членів профспілки. Тільки за перше півріччя ц. р. проведено 76 перевірок підприємств, унаслідок яких на деяких із них виявлено незаконні дії роботодавців та адміністрації, відтак надіслано звернення до органів державної влади.

— Що вважаєте сьогодні головним у відносинах влади, роботодавців і профспілок? Яка роль у них відводиться профспілкам?

— У влади, роботодавців і профспілок є спільна мета — стабільний розвиток. Досягти її можна лише завдяки домовленостям у рамках соціального діалогу, який є необхідною складовою розвитку суспільства та однією з основних ознак належності країни до цивілізованого світу. Для вирішення соціально-економічних питань створені й діють тристоронні соціально-економічні ради. Представники профспілок входять до складу консультативно-дорадчих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Ми також беремо участь у розробленні та реалізації практично всіх соціальних програм. Але найголовніше — соціальне партнерство на місцях, у трудових колективах. Це, зокрема, прийняття та виконання колективного договору. Ми пишаємося колективними договорами ТОВ «Миколаївський глиноземний завод», ДП «Миколаївський регіональний центр стандартизації, метрології та сертифікації», Миколаївського академічного українського театру драми та музичної комедії тощо. Однак маємо й прикрі випадки, коли роботодавець вважає за можливе своїм наказом заборонити діяльність профспілки на підприємстві. Так, у ТОВ «Оріон-авто» взагалі ліквідували профорганізацію. У зв'язку з цим я хотів би нагадати про таке поняття, як соціальна відповідальність бізнесу. Поняття існує, але сторона роботодавців ще повинна наповнити його реальним змістом.

— Як складається ситуація в області щодо заборгованості із зарплатної плати?

— На жаль, рівень оплати праці в Україні сьогодні один із найнижчих у Європі. В нашій області зарплата понад 18 тис. працівників не досягає навіть мінімального рівня. Роботодавець зобов'язаний забезпечити працівникові трудові умови: повну зайнятість відповідно до трудового законодавства, гідну й своєчасну оплату праці, її безпеку. Здебільшого ці умови не виконуються. Спостерігається поширення практики запровадження неповного робочого часу, відпусток без збереження зарплати, зокрема на підприємствах будівництва, суднобудування, машинобудування, житлово-комунального господарства та ін. За нинішнього рівня зайнятості та оплати праці люди

ЮРІЙ ТОЛМАЧОВ: «ПРОФСПІЛКА — КОЛЕКТИВНА СИЛА»

Соціальний діалог — річ необхідна й потребує високого ступеня відповідальності всіх його учасників. А так як профспілка зацікавлена в соціальному діалозі, бо покликана захищати тих, заради кого він ведеться — трудівників, тому саме їй відведена ініціативна роль у цьому процесі. Про це, а також про захист прав та інтересів людини праці, перспективи відродження суднобудування — розмова з головою Миколаївської обласної ради професійних спілок Юрієм Толмачовим.

не захищені від бідності. За даними соціологів, 23% родин, у яких усі члени сім'ї працюють, перебувають за межею бідності, і 37% — якщо працює лише один член сім'ї. Тому прийнято Державну програму подолання та запобігання бідності до 2015 року. В розробленні заходів щодо її реалізації в області брала участь і облрада профспілок. Звичайно, прогрес не такий великий, але за останній рік рівень бідності в області, за даними статистики, знизився з 24,4 до 19,7%. Однак загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати в цілому по області на 1 липня 2012 року становила майже 54 млн грн. Роботодавці вчасно не розрахувалися з 4 тис. працівників економічно активних підприємств області, кожному з яких у середньому заборгували майже 11 тис. грн. Лівова частка цього боргу — перед працівниками держпідприємств ДП «Суднобудівний завод ім. 61 комунара», ДП «Миколаївський бронетанковий завод», а також інших підприємств суднобудівної галузі, будівельників, житлово-комунального господарства. Саме порушення термінів виплати зарплати і наявна заборгованість виявилися головними причинами виникнення в області 28 колективних трудових спорів, ініційованих первинними профорганізаціями.

— Сьогодні ставить перед профспілкою нові непрості завдання. Розкажіть про них.

— У червні 2012 року ФПУ разом з урядовою стороною і роботодавцями підписала Національну програму гідної праці для України на 2012–2015 роки. Розроблені заходи будуть пріоритетними у роботі всіх профорганізацій країни, у тому числі нашої. Першочерговими залишаються питання оплати та охорони праці. Щодо зарплати, то профспілки повинні жорстко обстоювати гарантії оплати праці, які враховували б оптимальний прожитковий мінімум. Необхідно посилювати відповідальність за зтримку виплати зарплати, викоренити бідність серед працюючого населення, навести порядок в оплаті праці у бюджетній сфері. Звісно, дуже важливою є й інформаційна діяльність. Люди мають знати, чим живуть профспілки. Попри фінансові труднощі, рік тому ми створили інформаційно-аналітичний відділ і відкрили презентаційно-інформаційний сайт облпрофради.

РОЗМОВУ ВЕЛА
ЄВА МАЙДАНОВИЧ,
МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛ.

ЗАРПЛАТА

ЗАБОРГОВАНІСТЬ
ЗМЕНШУЄТЬСЯ

У Дніпропетровській області заборгованість із заробітної плати вже не є масштабним явищем. Сума її на сьогодні становить 13,1 млн грн, або 1,4% у структурі загального боргу України. Водночас місцева влада і надалі спрямовує значні зусилля на подолання цієї проблеми. Відповідно до доручення Кабміну від 27 червня 2012 року № 25692/1/1-12 щодо звернення ФПУ про заборгованість із заробітної плати на проблемних підприємствах-боржниках Дніпропетровська облдержад-

міністрація повідомляє, що в області запроваджено щоденний режим роботи з підприємствами-боржниками, проводиться щотижневий та щомісячний моніторинг заходів з метою поліпшення ситуації. Протягом січня – червня п. р. заборгованість зменшилась на 1,7 млн грн, або 11,6%, і на 1 липня становила 13,1 млн грн, зокрема на економічно активних підприємствах – 2,2 млн грн, підприємствах-банкрутах – 9 млн грн, економічно неактивних підприємствах – 1,9 млн грн.

У СПІВПРАЦІ З МВС

На виконання доручення віце-прем'єр-міністра – міністра соціальної політики України Сергія Тігіпка про організацію розгляду листа ФПУ щодо проведення перевірки підприємств, установ та організацій з метою виявлення, запобігання і усунення порушень роботодавцями законодавства про працю Міністерство внутрішніх справ провело певну роботу в цьому напрямі.

Так, міністерством та його територіальними підрозділами у взаємодії з іншими контролюючими і правоохоронними органами в межах компетенції вживається комплекс заходів із виявлення, запобігання і усунення порушень роботодавцями законодавства про працю. У результаті цих заходів із початку цього року органами внутрішніх справ виявлено 77 злочинів, пов'язаних із невилплатою заробітної плати, за якими до кримінальної відповідальності притягнуто 70 осіб. Завершено розслідування та направлено на розгляд до суду кримінальні справи за 68 такими злочинами.

Нерідко в подібних злочинах розміри умисної невилплати зарплати сягають понад 1 млн грн, а наявні на підприємстві кошти спрямовуються на інші потреби, чим грубо порушуються права працівників, передбачені статтею 43 Конституції України, статтями 15 і 97 Закону України «Про оплату праці».

Робота з викриття та припинення правопорушень у зазначеній сфері триває і перебуває на постійному контролі керівництва МВС.

Нагадаємо, що Федерація профспілок України цілеспрямовано домагається вжиття всіх можливих заходів для повернення зарплатної заборгованості. Голова ФПУ Юрій Кулик тримає під особистим контролем організацію профспілкової роботи на виконання поставлених Президентом України завдань та доручень уряду щодо погашення заборгованості із зарплати. Зважаючи на особливу соціальну значущість забезпечення конституційного права працівників на своєчасну винагороду за працю і з метою надання практичної допомоги профспілковою організацією усіх рівнів у боротьбі за поновлення порушених прав членів профспілок на своєчасність отримання зарплати, Юрій Кулик звернувся до Прем'єр-міністра України Миколи Азарова.

**ДЕПАРТАМЕНТ ВИРОБНИЧОЇ ПОЛІТИКИ
ТА КОЛЕКТИВНО-ДОГОВІРНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ФПУ**

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

До Дніпропетровського обласного об'єднання профспілок надходять звернення від профспілкових організацій, окремих спілчан та незалежних громадян з приводу порушення їх прав газопостачальними організаціями, які при розрахунках оплати за природний газ для населення застосовують подвійну норму його споживання, посилаючись на відсутність централізованого гарячого водопостачання та чинне законодавство.

Дійсно, в багатьох населених пунктах області гаряче водопостачання постійно відсутнє вже протягом 5–8 років. Через це громадяни потерпають від значних незручностей, адже гаряча вода потрібна людині цілорічно. Більшість населення, маючи мізерні зарплати і пенсії, крім значних грошових витрат на продукти харчування, ліки та інші життєво необхідні послуги, змушене витрачати значні кошти на придбання й обладнання агрегатів з електричним підгрівом води та оплати щомісячних великих рахунків за електроенергію. Водночас люди зобов'язують ще й сплачувати за подвійну норму нібито спожитого газу на підгрів води для миття і прання, хоча зрозуміло, що для тих, хто придбав електроводонагрівач (бойлер), це незручно і зовсім непотрібно. Однак, газопостачальними організаціями ігноруються заяви громадян про використання ними електроводонагрівачів замість підгріву води на газовій плиті та перегляд обчислення вартості послуги. Їм продовжують нараховувати та вимагають оплати за подвійну норму споживання газу (з 9,8 до 18,3 куб. м на людину щомісяця).

Тож громадяни обурені тим фактом, що за підгрів

СПОЖИВАЧ
НЕ ПОВИНЕН
ПЛАТИТИ ДВІЧІ

Визначення соціальних завдань і механізмів подолання та запобігання бідності – над цим питанням невпинно працюють фахівці Федерації профспілок України. Що вже зроблено профспілками в цьому напрямі?

води вони мають сплачувати двічі – ПАТ «ЕК Дніпрообленерго» (за лічильником) та ПАТ «Дніпрогаз» (за подвійну норму споживання газу).

Газопостачальні організації посилаються на затверджені постановою Кабінету Міністрів України № 619 від 8.06.1996 норми споживання газу населенням у разі відсутності гарячої води і газових лічильників. Разом з тим усі визнають, що даний акт законодавства є застарілим. Бо в той час, коли його приймали, не існувало альтернативи підгріву води на газовій плиті, зокрема електроводонагрівачів (бойлерів). За 16 минулих

років зазначений прилад з'явився майже в кожній сім'ї, натомість урядова постанова жодного разу не переглядалася.

У таких діях убачається порушення статті 19 Конституції України, згідно з якою правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, коли нікого не можна примушувати робити те, що не передбачене законом. А постанова КМУ № 619 від 8.06.1996 не є законом для громадян України, вона порушує їх права, вимагаючи сплачувати за не надані послуги. Існує інший закон, згідно з яким споживач має повне право обирати для себе постачальника енергоносіїв. У даному випадку вибір упав на електрику, і ПАТ «Дніпрогаз» не має права вимагати оплати за послугу, якою споживач не користується.

Таким чином, за байдужості органів влади до усунення зазначеної ситуації та відсутності контролю з боку уряду, газопостачальні організації наживаються за рахунок населення. Щоб позбутися проблеми з нормами споживання, вони «широко радіють» громадянам придбати та встановити за власний коштів газові лічильники. Між тим, вартість цієї послуги становить щонайменше 1960 грн (лічильник – 460 грн, установка – 1500 грн), тобто

більше 2,3 прожиткового мінімуму для пенсіонерів (844 грн) та 1,8 прожиткового мінімуму для працездатних громадян (1102 грн), до того ж, обчислених за застарілими нормами, що не переглядалися з 2000 року, та затверджених у заниженому розмірі. На нашу думку, придбання та встановлення лічильників для населення має бути обов'язком держави. І такої практики вже давно дотримуються в організаціях, що постачають населенню електроенергію за лічильниками, які є їх власністю та встановлюються в оселях безкоштовно.

До того ж, сьогодні держава вкрай зацікавлена в економічному споживанні населенням вартісного російського газу, тому вона має до кінця поточного року вжити невідкладних заходів щодо безкоштовного забезпечення газовими лічильниками не лише окремих малозабезпечених громадян, а й кожної оселі.

ЮРІЙ ВОРОНЦОВ,
КЕРІВНИК УПРАВЛІННЯ
СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО,
ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ
ЧЛЕНІВ ПРОФСПІЛОК
ТА ТРУДОВИХ ВІДНОСИН
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО
ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
ПРОФСПІЛОК

Стаття 47 Конституції України визначає, що «кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожен громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступною для них платою відповідно до закону». Тим часом на практиці забезпечення реалізації цього права не є ефективним.

ДОСТУПНЕ ЖИТЛО: УТОПІЯ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА?

ПОТРЕБИ ЗАДОВОЛЕНІ?

Рівень трудових доходів громадян за нинішніх цін на житло та його оренду не дозволяє абсолютній більшості працюючих забезпечити житлові потреби своїх родин. До того ж переважна більшість громадян такі суми може мобілізувати лише завдяки іпотечним кредитам, які банки сьогодні пропонують за середньою ставкою 15,3% річних за умови сплати першого внеску у розмірі 30–40% вартості житла. Державні соціальні стандарти (перш за все прожитковий мінімум) не передбачають витрат громадян ні на оренду житла, ні на його купівлю за ринковими цінами.

Цікаво, що, за розрахунками Мінрегіонрозвитку, найвищі показники вартості будівництва житла встановлені для Києва (5649 грн/кв. м), Криму (5175 грн/кв. м) і Севастополя (5112 грн/кв. м). Найнижча опосередкована вартість будівництва житла зафіксована для Житомирської і Закарпатської (4112 грн/кв. м), Кіровоградської (4155 грн/кв. м), Івано-Франківської (4378 грн/кв. м) та Херсонської (4400 грн/кв. м) областей.

Держава головний акцент робить на будівництві житла за кошти громадян, не створюючи умови для відповідного зростання їхніх доходів. Як наслідок – для переважної більшості працівників житло стало недоступним. Так, для придбання двокімнатної квартири загальною площею 75 м² середньостатистичний мешканець України повинен працювати від 20 до 30 років.

Проаналізувавши хід реалізації державної житлової політики, Президиум ФІПУ зазначає, що в Україні спостерігається тенденція поступового збільшення обсягів будівництва житла

– із 5,5 млн м² загальної площі в 2000 році до 9,3 млн м² у 2010-му. Середня забезпеченість житлом в Україні сьогодні становить 23 м² загальної площі на одну особу, тоді як в більшості європейських країн стандарти забезпечення житловою площею значно вищі.

Тим часом питання отримання земельної ділянки чи дозволу на будівництво, реєстрації права власності на вже збудоване житло в Україні можуть вирішуватися роками, і українці часто успадковують ці проблеми з покоління у покоління.

Позитивним є факт спрощення останнім часом дозвільних процедур на зведення об'єктів невисокої складності, дерегуляція на будівельному ринку. Разом із тим часто спостерігаються порушення встановленого законодавством порядку виділення земельних ділянок під індивідуальне та багатоквартирне будівництво, що знижує ефективність заходів, яких уживає держава для забезпечення громадян доступним житлом, і є однією із основних причин надвисоких цін новозбудованого житла.

СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ – ПІД ПИТАННЯМ

Починаючи з 2009 року керівництво держави активно впроваджує програму

Від **20 до 30**
років

повинен працювати середньостатистичний мешканець України для придбання двокімнатної квартири загальною площею 75 м².

му будівництва доступного житла, яку, безперечно, підтримує ФІПУ. Нині одним із шляхів вирішення питання забезпечення громадян житлом є реалізація повною мірою Державної цільової соціально-економічної програми будівництва доступного житла на 2010–2017 роки, що затверджена Кабміном. Для забезпечення прозорості, відкритості та належного громадського контролю прийнято рішення про створення Єдиного державного реєстру громадян, які потребують поліпшення житлових умов. Усі зазначені нормативні акти, а також низка інших додаткових правових актів у цій сфері, узгоджені з профспілками в рамках реалізації норм Генеральної угоди на 2010–2012 роки. Держава має намір надавати підтримку за рахунок бюджетних коштів у розмірі 30% вартості будівництва доступного житла або в повноповнозначеному банку можна буде отримати пільговий іпотечний житловий кредит. Відповідно до зазначених лімітів громадяни сплачують 70% вартості житла, враховуючи опосередковану вартість його спорудження, яка розраховується Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Станом на 1 січня 2012 року це 4862 грн за 1 кв. м, що значно менше ринкової ціни на житло.

Разом із тим Верховною Радою у першому читанні прийнято проект Закону України «Про забезпечення громадян доступним житлом», який було внесено до парламенту ще на початку 2010 року. Цей законопроект має суто декларативний характер і не розв'язує проблем будівництва доступного житла. Тому ФІПУ внесла низку зауважень до документа, зокрема щодо

ФАКТОР ПОГІРШЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

За даними соціально-демографічного дослідження «Сім'я і діти», що його провів Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України, відсутність житла є другою за значенням причиною (51,6% опитуваних), яка змушує громадян відкладати народження дітей і відмовлятися від бажаної кількості малят, а також однією з основних причин, які впливають на рішення не реєструвати шлюб (21,5% опитуваних) або розлучитися (від 13,2 до 18,8% опитуваних, залежно від місцевості). Розв'язання житлової проблеми за рахунок доступності житла фахівці вважають однією з «найважливіших умов сприяння народжуваності».

необхідності визначення конкретних шляхів забезпечення громадян недоріжними квартирами замість декларативних лозунгів, виступає за необхідність доопрацювання таких важливих питань, як джерела та порядок фінансування будівництва доступного житла, шляхи здешевлення його вартості тощо.

З початком реалізації держпрограми доступного житла, у тому числі й молодіжного кредитування, кількість громадян, які стали в чергу на отримання квартири, зросла і сьогодні становить 1 млн 300 тис. осіб (за даними Держкомстату України зі 100% осіб, які перебувають на житловому обліку, 68,5% стоять у черзі десять і більше років). Із них у державному фонді сприяння молодіжному житловому будівництву зареєстровано 17 тис. сімей.

Станом на 30 грудня 2011 року державною фінансовою підтримкою на будівництво (придбання) доступного житла скористалися 792 українці на загальну суму 98,2 млн грн, завдяки чому у будівництво було залучено 237,7 млн грн громадян.

Станом на 30 грудня 2011 року за програмою пільго-

вого молодіжного житлового кредитування надано 436 кредитів на суму 128,7 млн гривень за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також за кошти статутного капіталу Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву.

На часткову компенсацію відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла із загального фонду держбюджету в 2011 році виділено та повністю використано 103,3 млн гривень.

Виконання програми «Доступне житло» в перспективі позитивно позначиться на будівельній та інших суміжних із нею галузях. Державна допомога підвищить платоспроможність середнього класу, а будівельні компанії дістануть можливість завершити будівництво житлових об'єктів із високим рівнем готовності.

Тим часом, якщо економічна доцільність реалізації Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла

на 2010–2017 роки не викликає особливих сумнівів, то її соціальна ефективність видається вкрай сумнівною. Причина у тому, що скористатися програмою можуть лише сім'ї з високим рівнем доходів.

БОРІТЬБА ЗА ПРАВА

Наразі поглиблюється соціальна напруга серед мешканців робітничих та інших гуртожитків. За різними даними, у гуртожитках проживає від 2 до 5 мільйонів мешканців, більшість із яких – члени профспілок. Багато з них, розірвавши трудові відносини з підприємством, роками вирішують із новими власниками гуртожитків питання власності. Законодавство України не передбачає безпосередньої участі профспілок у розв'язанні проблем мешканців гуртожитків, але стоїти осторонь профспілки не мають права. Тож вирішення соціально-економічних питань і ведення соціального діалогу для розв'язання житлових проблем є одним із завдань профспілок, і насамперед первинних профспілкових організацій.

Профспілки підтримують нові соціальні ініціативи Президента, проголошені 7 березня ц. р. на розширеному засіданні Уряду, якими, зокрема, передбачено запровадження нової програми іпотечного кредитування для розв'язання однієї з найгостріших проблем населення. Реалізація цієї програми також дасть змогу завдяжити роботою будівельних матеріалів, сприятиме зростанню попиту на українську металопродукцію на внутрішньому ринку.

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА
ОЛЕНА ОВЕРЧУК, «ПВ»

Усі мріють жити довго, але ніхто не хоче бути старим...

Непоодинокі випадки, коли стареньких просто виганяють на вулицю

БУДИНКИ ПРЕСТАРИЛИХ ЧИ МЕРЕЖА СОЛІДАРНОСТІ?

Соціальна політика щодо літніх людей у європейських країнах провадиться по-різному. В Італії працюють програми, що передбачають активну опіку і спостереження за людьми віком після 75 років. Довкола кожної такої людини створюється «мережа солідарності», до якої залучають її оточення – родичів, сусідів, продавців найближчих крамниць, лікарів, волонтерів соціальної служби. Значних фінансових витрат це не потребує, але гарантує людям похилого віку своєчасну термінову допомогу.

У Голландії існують своєрідні «ясла» для літніх людей. Вони приходять туди щоранку і впродовж дня займаються улюбленою справою: хтось готує їжу, хтось пере, хтось доглядає за кінями. А головне – люди спілкуються між собою. У Великій Британії теж функціонують так звані центри денного перебування, куди літні люди можуть прийти, аби поговорити чи долучитися до спільної діяльності.

У Данії з 1988 року припинили будувати заклади для проживання людей похилого віку (крім виняткових випадків), натомість зміцнили служби соціальної допомоги на дому. Загалом же Європа відмовляється від масового відкриття будинків престарілих.

ЖИТТЯ НА ПЛА

РАЙСА ЧИРВА,
«ГВ»

Те, що наше суспільство невпинно старіє, ні для кого не новина. Людей літнього (65–75 років) та старечого (після 75 років) віку дедалі більше не лише в Україні, а й загалом у світі. Четверть українців досягли похилого віку, а кожен шостий серед них – самотній. Старіння населення висуває перед суспільством і державою кілька проблем: від удосконалення пенсійного забезпечення, розвитку геріатричної медицини та створення будинків для престарілих до організації системи соціально-побутового догляду за тими, хто вже не здатен самотійно піклуватися про себе.

ЩО ВИНЕН – ВІДАТИ ПОВИНЕН

Усі мріють жити довго, але при цьому ніхто не хоче бути старим, бо це зазвичай є синонімом слова немічний. Однак старість – невблаганна, й одного дня фізичне або психічне здоров'я літньої людини почне давати відчутний збій, а для тих, хто поруч, настане час приймати непрості, швидше болісні, рішення. Як гідно вийти із цього становища?

Може, варто згадати про одвічний борг? За великим рахунком, діти не просто повинні, а зобов'язані піклуватися про літніх батьків і допомагати їм, якщо вони цього потребують. Протягом багатьох років вони невтомно працювали, щоб дати своїм нащадкам дах, їжу, виховання й освіту. Всіма силами підтримувати їх у старості – обов'язок

дітей, якщо вони вважають себе порядними людьми. Останні ніби й розуміють, що нехтування цим обов'язком не сумісне з моральними нормами. Однак, мало знати норми моралі, їх треба ще усвідомлювати і дотримувати.

Щойно мова заходить про відповідальність перед літніми і немічними людьми, не абстрактними, а близькими, найріднішими, як знаходиться безліч причин щодо неможливості покласти на свої плечі тягар відповідальності за них. Особливо, якщо вони хворі. Робота, навчання, невідкладне відлядження за кордон, дисертація, чоловік, діти, маленька квартира, низькі зарплатки. До цього переліку неодмінно додається ще кілька пунктів, які мають показати, в якій «запарці» перебувають ті, хто має цю відповідальність розділити із старенькими.

І саме зараз немає жодної можливості перевезти батьків до себе, винайняти для них доглядальницю, бо це, крім іншого, ще й не по кишені, а звертатися до соціальних служб означає марнувати дорогий час. Самим же на певний час перетворитися на доглядальницю, медичну сестру, психолога чи психіатра означатиме повний крах кар'єри, задля якої докладено стільки зусиль. Зайнятися б пошуками будинку престарілих, однак така перспектива жахає бюрократичним оформленням пакета документів.

Досить! Щойно діти починають шукати виправдання своєму вибору, вони мають збагнути, що чинять погано. Посилання на те, що їм необхідно заробляти гроші, а не сидіти біля ліжка немічних батька, матері, бабусі чи дідуся є ще одним свідченням того, що слід говорити про кризу не матері-

ально, а духовну. Бо турбота про літніх людей – хай не виключно, але більшою мірою проблема моральна, морально-етична, і тільки потім – економічна.

Нині модно посилатись на європейський досвід. Мовляв, у цивілізованих країнах і молодь, яка дося-

гла повноліття, і літні люди вважають неприпустимими будь-які варіанти сидіння на шні один в одного. Не забуваймо, що в цивілізованих країнах не лишається безкарним факт, коли дідуся чи бабусю, батька чи матір виганяють на вулицю, аби житло дісталось здоровим, працездатним і... байдужим. Бо зазвичай люди похилого віку викликають у них роздратування і презирство. Дратує тривожний образ власного майбутнього, викликає презирство той, хто, здається, втратив усе, що вважається цінністю: силу, здоров'я, багатство, красу, здатність доглядати за собою. Відтак ставлення до старшого покоління іноді обмежується, хоч як боляче це констатувати, гірким усвідомленням якогось тягара.

ду – самим би вижити в економічній скруті, де вже утримувати рідних з їх мізерною пенсією...

Однак і нині поняття будинку престарілих, пансіонату, інтернату для людей похилого віку мають стереотипно негативну оцінку. Бо сприймаються усталеними картинками побуту таких закладів: допотопні ліжка, байдуже ставлення персоналу, заспокійливі уколи – словом, нестерпні умови та ще й чужі люди навколо. Мабуть, варто відмовитись від назви «будинки престарілих», бо з радянських часів вона асоціюється з тим, щоб віддати людину на вірну загибель. На Заході такі установи називають «будинками сеньйор і сеньйорів», та й умови там, звісно, кращі.

Експерти стверджують, що треба стимулювати багатих людей в Україні до організації установ для людей похилого віку. Однак ті поки що не квапляться відкривати власні гаманці. Для своїх рідних вони винаймають кваліфікованих, як правило, з вищою медичною освітою, доглядальниць. За доволі солідну платню. А до будинків престарілих потрапляють ті, хто на певному етапі життя залишився без близьких, хто не може самотійно пересуватися, дати собі раду, тяжкохворі, люди з психічними розладами або ті, в кого перервалися контакти з сім'єю. З різних причин.

324

будинки-інтернати

нараховує мережа стаціонарного соціального обслуговування в Україні, з яких 74 – для громадян похилого віку та інвалідів і 39 – для ветеранів війни та праці.

ВІЛЬНИХ МІСЦЬ НЕМАЄ

Важко сказати, коли наш український менталітет втратив здатність реагувати протестом, обуренням чи нерозумінням: як це можна за живих-здорових, молодих та енергійних дітей чи онуків віддати матір чи батька, або напівбожевільного дідуся до будинку престарілих, у руки чужих людей. Але такі сьогоденні реалії. Економічний зиск важить набагато більше за мораль. Більше не треба остерігатися людського осу-

У Європі поширена система домашньої опіки над літніми людьми: моральний чинник превалює над економічним

Важко переоцінити позитивний вплив від спілкування з онуками

НЕТІ СТАРІСТЬ

Та потрапити до будинку престарілих чи пансіонату, байдуже, як назвати, не так уже й просто. Причина банальна: їх в Україні катастрофічно бракує. Директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. Птухи НАН України Елла Лібанова вважає, що «стан будинків для літніх людей – це аж ніяк не першорядне питання. Їх просто не вистачає, люди радіють будь-яким умовам».

Чому літні люди записуються в чергу на поселення до пансіонату? Бо вони вбачають у цьому кілька переваг. Постійний догляд, три, а то й чотириразове харчування, лікування, а головне – спілкування. Деякі пансіонати дбають навіть про психологічний комфорт пожилих: час від часу їх відвідує психолог. Усього цього не може дати молоде подружжя, що майже цілий день працює, щоб утримувати себе, дітей та батьків. Можна забігти до стареньких до і після роботи, можна забрати їх до себе, можна винайняти доглядальницю. Та всі ці варіанти приховують безліч нюансів: фізичне знесилання, брак часу на себе та дітей, порушення комфорту проживання, ймовірні конфлікти через житлову площу та побутові незручності, можливе недоброставне ставлення доглядальниці тощо. До того ж, в окремих випадках, коли мають місце психічні розлади, людину похилого віку не мож-

на залишати вдома саму, оскільки це небезпечно.

Немає сенсу виголошувати промови про моральний обов'язок, осуджувати тих, хто віддав когось із рідних до спеціального закладу. Адже іноді – це найкраще рішення. Бо нині багато дітей не те що не можуть, а й у багатьох випадках не хочуть утримувати батьків, не бажають жити з ними під одним дахом – через безліч найрізноманітніших проблем. Це й матеріальні труднощі, і певна психологічна несумісність, і різного роду сімейні непорозуміння. А часом навіть хочуть просто позбутися їх. Нині кількість сиріт при живих дітях стрімко зросла, і якщо раніше в пансіонатах існували вільні місця, то наразі до них вишикувалися черги.

Інший бік проблеми стосується власне пансіонатів, співробітники яких практично за копійки доглядають стареньких, іноді геть безпомічних. А це дуже виснажлива праця, яку можна порівняти з доглядом за немовлям. Тільки більш важка морально, бо в одному випадку – початок, а в іншому...

СТАРІТИ ЛІПШЕ ВДОМА

У багатьох цивілізованих країнах немає будинків престарілих. Там самотніх літніх людей прилаштову-

ПРО БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «КАРИТАС УКРАЇНИ»

Міжнародний благодійний фонд «Карітас України» засновано в 1994 році. Це благодійна спільнота, яка реалізує соціальний проект «Домашня опіка».

ють до інших родин. Зовсім чужих бабусь і дідусів беруть до своєї сім'ї. І це нікого не шокує. Спільне дозвілля, обід, вечері, змістовні вихідні – і літня людина не почуватиметься самотньою. Таким родинам за «всиновлення» стареньких платять гроші. Опікуни мають матеріальне зацікавлення, а літнім людям не доводиться

доживати віку в казенному домі, хай навіть з найкращими умовами та найвигіднішим персоналом.

Експерти прогнозують, що жодна країна в майбутньому не зможе обійтися без домашньої опіки. І називають причини, що спонукали їх до такого висновку. По-перше, більшість людей у старшому віці бажає про-

Діяльність організації фонду орієнтована на потреби хворих і людей, які потребують опіки. Вони надають такі послуги з домашнього догляду, які не в змозі виконати сам хворий, члени його родини чи інші доглядальники. Спектр допомоги досить широкий: догляд за тілом хворих і немічних, медичні послуги, ведення домашнього господарства, прокат допоміжних засобів для догляду, вирішення юридичних питань, організація довілля, емоційна підтримка, консультації підопічних та їхніх родичів тощо.

Тривалий час проект фінансувався спонсорами з Німеччини, Франції, Австрії і діяв у 13 містах України, охоплюючи понад 2 тис. підопічних. Нині через брак коштів географія і масштаби звузилися до 8 міст і 500–600 користувачів соціальних послуг. Періодичні осередки фонду зосереджені головним чином у Західній Україні, є вони й у містах Києві, Донецьку, Одесі.

довжувати жити вдома, а не в будинках престарілих чи інших закладах. Друга причина полягає в тому, що система домашньої опіки є економічно вигіднішою і набагато ефективнішою. Про це свідчить статистика. Скажімо, в Німеччині витрати на домашню опіку вдвічі менші за утримання людини в будинку для літ-

ніх людей чи лікарні. Проте, опіка над близькими та рідними є частиною культури й традицій країни. Все це слугує підставою для створення і вдосконалення умов для домашньої опіки. Щоб не травмувати зайве психіку літніх і немічних людей зміною «місця проживання».

В Україні проблемами літніх людей переймається не тільки держава, а й громадські організації. Успішно діє проект «Домашня опіка» за підтримки благодійного фонду «Карітас України». Його соціальні та медичні працівники впродовж багатьох років опікуються людьми похилого віку в різних куточках країни: закуповують їм продукти та ліки, виконують домашню роботу, здійснюють медсестринський догляд. А головне – регулярно відвідують стареньких, даруючи тепло, турботу та любов. Шкода, що таких милосердних людей в Україні ще небагато. Поки тривають суперечки, хто повинен займатися домашньою опікою: держава чи громадські організації, волонтери роблять свою справу. Своїм досвідом вони намагаються переконати, що опіка – це пріоритетний напрям для розвитку соціальної та медичної сфери. Це крок до руйнування стереотипів, коли образ літньої людини асоціюється з самотністю, незацікавленістю, залежністю від інших.

ЗАКАРПАТТЯ

ТУРБОТА ПРО МАЛЕЧУ

Незважаючи на зміну форми власності, питання оздоровлення працівників та їх дітей залишаються серед пріоритетів спільної діяльності адміністрації Закарпатської філії ПАТ «Укртелеком» (в. о. директора Сергій Ярмоленко) та профспілкової організації (голова Петро Паук).

Як і раніше, нині гостинно прийняв малечу дитячий оздоровчий заклад «Зв'язківець», яким опікується філія. Він розташований у мальовничому куточку Карпат – селі Турички Перечинського району. Крім дітей закарпатських укртелекомівців, цього року тут добре проводять свої літні канікули маленькі мешканці Київської та Чернівецької областей і міста Києва.

Завдяки зусиллям керівництва філії дитяча оздоровниця завчасно підготувалася до літнього сезону. Аби здешевити вартість путівки для дітей працівників, власник підтримав пропозицію профспілкової організації і становив для оздоровниці показник рентабельності в розмірі одного відсотка. У результаті оплата вартості путівки до «Зв'язківця» сформувалася з різних джерел фінансування – коштів підприємства, профспілкової організації, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Крім того, 10% становила батьківська доплата, що менше, ніж у багатьох інших галузях.

Протягом перших двох змін у закарпатському «Зв'язківці»

оздоровлено 182 дітей, 76 з яких – працівників Закарпатської філії.

«Спільно з адміністрацією планували оздоровити на нашій базі за заявками 70 дітей, а фактично оздоровили 76, – говорить голова профспілкової організації Закарпатської філії ПАТ «Укртелеком» Петро Паук. – Як завжди, показник оздоровлення дітей на 1 тис. працівників у нас є одним з найвищих серед галузевих профспілок нашого краю». Щоб оздоровлення дітей у «Зв'язківці» було організовано на належному рівні, подбав виховательсько-обслуговуючий персонал оздоровниці на чолі з начальником Степаном Молнаром. Йому допомогла заступник із виховної роботи Ірина Плавайко, яка багато років очолювала цей заклад.

Характерно, що програма перебування дітей в оздоровниці є надзвичайно насиченою. Різноманітні конкурси, огляди, інтелектуальні ігри, дискусії, спортивні заходи поєднувалися з цілеспрямованою виховною роботою. Для дітей влаштувалися автобусні екскурсії в Ужгород і Мукачеве, а старшим за віком школярам сподобалися походи на Половину Руну – окрасу Карпатських гір. Тож відпочинок у «Зв'язківці» надовго запам'ятається всім дітям, батьки яких придбали сюди путівки.

СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ

ЗАПОРІЖЖЯ

На Запоріжжі стартує четверта дитяча оздоровча зміна. Заклади оздоровлення та відпочинку, розташовані на узбережжі Азовського моря, гостинно зустрічатимуть більше 8 тис. дітей та підлітків.

МОРЕ, СОНЦЕ І ВОДА...

Запорізька обласна рада профспілок, профспілкової організації всіх рівнів разом з роботодавцями, Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, власниками і фахівцями оздоровчих закладів доклали значних зусиль, щоб відпочинок дітей був змістовним і сприяв їх духовному, культурному, правовому, економічному і фізичному розвитку.

Обласні організації профспілок, використовуючи кошти Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та власні, централізовано закуповують дитячі путівки, що дозволяє зменшити фінансове навантаження на бюджети батьків. Контроль за проведенням літнього відпочинку дітей здійснюють фахівці облпрофради, галузевих профспілок та первинних профорганізацій.

У цьому році дитячі оздоровчі заходи проводяться під девізом «Модно бути здоровим». Ініціатором інноваційних підходів до роботи з дітьми є оздоровчий заклад «Червона гвоздика» в м. Бердянську (директор Тетяна Михайленко). Тут розроблені програми «Аквамарин» під гаслом «Плавати, як і ходити, повинна вміти кожна дитина». З цією метою обладнано пляж на березі моря і два нових басейна, де діти навчаються плаванню і займаються аквааеробікою. Також тут працюють клуб журналістів «Гвоздика-медіа», радіо-студія «Гвоздика-FM» і «Танцюють всі». Для розвитку творчої особистості організовано «Арт-студію», а для любителів туристичних походів – «Тур-естафету».

Дитячий оздоровчий заклад «Маяк» АТ «Мотор-Січ» (директор Андрій Задорожний), розташований на березі Дніпра, всі путівки продані заздалегідь. Популярності табір завдяк педагогічним кадрам, які створюють інформаційне поле життєдіяльності дітей, в якому максимально розкриваються їх здібності. Заняття в десяти гуртках за інтересами, навчання плаванню, спільні ігри з юніми спортсменами спортивного клубу «Мотор-Січ» гарантують дітям повноцінний відпочинок. Адміністрація і профспілковий комітет АТ «Мотор-Січ», розуміючи важливе значення відпочинку й оздоровлення дітей своїх працівників, роблять усе можливе, щоб підростаюче покоління відчувало турботу дорослих і згодом приходило працювати на рідне підприємство.

У м. Приморську нині працюють чотири дитячі оздоровчі заклади – «Прометей», «Салют», ім. Гагаріна і «Ювілейний». Тут відпочивають діти не лише із Запорізької області, а й з багатьох регіонів України.

У Якимівському районі відпочивають понад 4 тис. дітей. Так, у смт Кирилівка всі табори відповідають вимогам законодавства щодо відпочинку дітей, тому з їх заповнення проблем не виникає.

Підвищення якості роботи з дітьми сприяє започаткований ФПУ щорічний Всеукраїнський огляд-конкурс серед профспілок, трудових колективів та оздоровчих закладів на кращу організацію оздоровлення та відпочинку дітей.

Робота дитячих оздоровчих закладів, участь у ній профспілкових організацій обговорюється на оперативних нарадах в облпрофраді, галузевих профспілках, висвітлюється на сторінках районних, міських та обласних газет, радіо і телебачення. Профспілкові працівники приділяють велику увагу питанням охорони життя та здоров'я дітей, роботи персоналу, організації харчування, дотримання санітарно-гігієнічних норм і правил, організації дозвілля.

АНАТОЛІЙ ЧЕРЕПЕХІН,
ЗАВДУВАЧ ВІДДІЛУ
КУЛЬТУРНО-МАСОВОЇ,
СПОРТИВНОЇ ТА ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ
ОБЛПРОФРАДИ

КИЇВЩИНА

СПІВПРАЦЯ ЗАРАДИ ДІТЕЙ

Київська міська профспілка працівників агропромислового комплексу піклується про якісний відпочинок дітей. Так, із метою організації літнього відпочинку та оздоровлення дітей працівників галузей АПК м. Києва міська профспілка уклала договори з низкою оздоровниць, серед яких «Орлятко», що на Херсонщині, «Лісний» та ім. Гагаріна в Київській області, «Водограй» на Закарпатті. Для організації відпочинку й оздоровлення дітей в ДОЦ

«Орлятко», з яким профспілка співпрацює вперше, передбачено супроводження і перебування в таборі протягом 2-4 змін співробітників ради профспілки та профспілкового активу. Минулого місяця голова ради профспілки Ольга Лопата, головний бухгалтер Тетяна Бельченко, технічний інспектор праці Михайло Тонюк відвідали «Орлятко» й ознайомились з організацією відпочинку дітей (харчування, медичне обслуговування, пе-

ребування на морі, проведення щоденних конкурсів, дискотек та спортивних заходів, екскурсії тощо). Позитивні враження залишає у дітей цікава поїздка до національного біосферного заповідника «Асканія-Нова». Сподіваємося, що такий чудовий відпочинок й нададі даруватиме радість нашим діточ-

кам та їхнім батькам, а профспілкова організація АПК м. Києва із щирою турботою та відповідальністю ставитиметься до цього важливого питання.

ЗА ІНФ. КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ АПК

Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом 2003 року започаткував проведення Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) «100 кращих товарів України». Захід проводиться на виконання Указу Президента України від 23.02.2001 № 113/2001 «Про заходи щодо підвищення якості вітчизняної продукції» та Постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2001 № 1502 «Про щорічний Всеукраїнський конкурс якості».

ТОВАРАМ І ПОСЛУГАМ – НАЙКРАЩУ ЯКІСТЬ

Цей захід надає унікальну можливість українським підприємствам на добровільній основі дістати авторитетне підтвердження високої якості та безпеки своєї продукції.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ

Конкурс проводиться під патронатом Президента України, під керівництвом Уряду України, за сприяння Міністерства економічного розвитку та торгівлі, Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Нині це єдиний професійний державний конкурс, який дає споживачам змогу зробити правильний вибір серед різноманіття товарів і послуг, а підприємствам – отримати гідну оцінку своєї продукції.

«Спад виробництва, зниження економічного потенціалу України на початку 90-х років негативно позначилися на якості і конкурентоспроможності вітчизняних товарів, робіт, послуг, впровадженні сучасних методів управління якістю, – розповідає директор Інституту управління якістю державного підприємства «Український науководослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») Олександр Мачульський, який разом з іншими відповідальними працівниками стояв біля витоків цього конкурсу. – Ситуація ускладнювалася зниженням платоспроможності населення. До того ж чина тоді система державного регулювання не стимулювала виробників поліпшувати якість товарів. Слід зазначити, що за поняттям якості завжди стоїть споживач, який визначає напрям роз-

витку виробництва, отримуючи товари й послуги відповідно до власного вибору».

МЕТА КОНКУРСУ

Українські виробники здебільшого пережили кризові часи й продовжують боротися за свого покупця. Тож метою конкурсу є об'єднання зусиль, спрямованих на поліпшення якості та конкурентоспроможності вітчизняної продукції, сприяння впровадженню на підприємствах України сучасних методів управління якістю та задоволення потреб та очікувань споживачів.

Основними завданнями конкурсу є: визначення на конкурсній основі кращих зразків української продукції (товарів, робіт, послуг); сприяння виробництву високоякісної й конкурентоспроможної вітчизняної продукції (товарів, робіт, послуг); створення сприятливих умов щодо розробки та впровадження на підприємствах, в організаціях та установах України систем управління якістю, систем екологічного управління, а також інших сучасних систем управління; поширення та пропагування досвіду

Близько 9500
підприємств,
установ та
організацій,

більшість із яких
належить до пред-
ставників малого
та середнього бізне-
су, взяли участь у
конкурсі за весь час
його проведення.

підприємств та організацій, які виробляють якісну продукцію (товари, роботи, послуги) тощо.

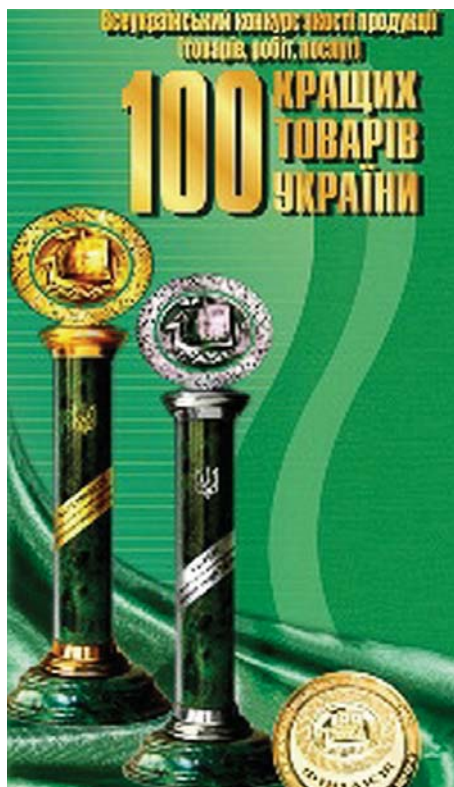
НОРМАТИВНО- МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

Оцінка якості продукції учасників конкурсу виконується на основі відповідних нормативно-методичних документів, погоджених з Міністерством юстиції України. Конкурс охоплює 25 регіонів України, а також міста Київ та Севастополь і включає два етапи – регіональний та загальнодержавний.

У конкурсі беруть участь підприємства, установи та організації всіх форм власності, які зареєстровані та мають виробничі потужності винятково на території України. Організаційно-методичне, фінансове та інформаційне забезпечення конкурсу на регіональному етапі здійснюють центри стандартизації, метрології та сертифікації Держспоживстандарту України, а ДП «УкрНДНЦ» виконує організаційно-методичну роботу щодо забезпечення проведення конкурсу на загальнодержавному етапі.

Методологія проведення оцінки якості продукції (товарів, робіт, послуг) передбачає проведення так званого «Контролю в контролі». Це означає, що учасник здійснює самооцінку своєї продукції шляхом заповнення анкети-самооцінки, експерти на регіональному етапі оцінюють продукцію на підставі матеріалів, що їх подали учасники, і вже на третьому загальнодержавному етапі експерти конкурсу оцінюють якість продукції безпосередньо на підприємстві.

Групи експертів, які формуються Регіональними конкурсними комісіями (на регіональному етапі) та Го-

ДОВІДКОВО

Федерація профспілок України бере активну участь у заходах щодо організації Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) «100 кращих товарів України».

Заступник Голови федерації профспілок України Сергій Кондрюк входить до складу Головної конкурсної комісії.

ловного конкурсної комісії (на загальнодержавному етапі) проводять експертну роботу документів та оцінюють якість продукції.

До складу експертних груп входять кваліфіковані фахівці у галузі стандартизації, сертифікації, якості та безпеки продукції, представники державних установ, громадських організацій, підприємств, учених. Всі експерти конкурсу проходять навчання та тестування й отримують відповідні свідоцтва.

За підсумками конкурсу визначаються кращі товари (послуги) України за двома номінаціями. У першій оцінюється продукція, яка, у свою чергу, поділяється на продовольчі товари, промислові товари для населення; продукцію виробничо-технічного призначення; вироби народних художніх промислів. Друга номінація – це роботи та послуги, які виконуються або надаються у побутовій та виробничій сферах.

НОВОВВЕДЕННЯ – З ДОСВІДУ

У березні 2012 року започатковано проведення се-

мінарів-тренінгів «Обмін досвідом експертів Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) «100 кращих товарів України» з представниками регіональних центрів стандартизації, метрології та сертифікації, які здійснюють оцінку якості продукції учасників конкурсу у 2012 році у складі експертних груп.

Зважаючи на досвід попередніх років і враховуючи побажання членів Головної конкурсної комісії минулих років, регіональних конкурсних комісій і підприємств-учасників конкурсу, робоча група ДП «УкрНДНЦ» упродовж січня-лютого опрацювала нормативно-методологічні документи конкурсу та переглянула критерії оцінювання якості продукції (товарів, робіт, послуг), з якими були докладно ознайомлені учасники зазначеного семінару.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Оцінюючи якість продукції та послуг, експерти враховують цілий комплекс критеріїв, основними з яких є: якість, безпечність

та конкурентоспроможність продукції; порівняння ціни та якості з кращими аналогами; поширеність на національному ринку; наявність або відсутність претензій, реклаमाції споживачів, органів контролю, закупівельних організацій; задоволення споживачів і закупівельних організацій продукцією; наявність сертифікованої продукції та стан розроблення й впровадження сучасних систем управління тощо.

Перевагу та додаткові бали підприємство отримує за наявність атестата виробництва й патентів на заявлену продукцію; проведення добровільної сертифікації продукції; запровадження інноваційних технологій; наявність і впровадження соціалітики на підприємстві; покращання діяльності підприємства (збільшення робочих місць, уведення нових технологічних ліній, збільшення обсягів виробництва тощо); наявність підтвердження участі підприємства у виставках і конкурсах тощо.

До речі, у переліку критеріїв оцінки якості продукції та послуг урахована пропозиція, що її висловив член Головної конкурсної комісії, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, а саме: під час оцінки якості продукції учасників конкурсу враховувати такі аспекти, як заборгованість із зарплати та рівень травматизму на підприємстві.

НАГОРОДЖЕННЯ УЧАСНИКІВ

Щорічно в рамках фінальних заходів конкурсу відбувається урочиста церемонія нагородження переможців, лауреатів і фіналістів, а також організується виставка «100 кращих товарів України». У ній мають змогу взяти участь усі учасники загальнодержавного етапу конкурсу, адже вони дістають можливість представити свою продукцію широкому загалу. Крім того, інформація про продукцію та її виробників, що виявляються учасниками загальнодержавного етапу конкурсу, вноситься до щорічного каталогу «100 кращих товарів України».

Постійно проводиться опитування учасників конкурсу, що дає змогу визначити рівень його проведення та усунути виявлені недоліки. За словами Олександра Мачульського, із року в рік зростає зацікавленість підприємств узяти участь у конкурсі.

ОЛЕГ КУЧЕР,
ЗАВДУВАЧ ВІДДІЛУ ЦІНОВОЇ
ПОЛІТИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ
БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ФПУ

ТРУДОВА ЕКСПЛУАТАЦІЯ

НЕЛЕГАЛЬНИЙ ОЗНАЧАЄ БЕЗПРАВНИЙ

Якими можуть бути наслідки нелегальної роботи за кордоном? До кого звертатися по допомогу в разі загрози?

Василь БЕЙБАК,
м. Львів

У разі нелегального працевлаштування за кордоном існує загроза стати жертвами торгівлі людьми або потрапити в трудову експлуатацію через неусвідомлення ризиків такої праці або ж нехтування ними. Фахівці Міжнародної організації з міграції застерігають, що нелегального працівника можуть переслідувати за законом, депортувати та позбавити права в'їзду до країни в майбутньому (у випадку депортації з країни Шенгенської угоди – позбавити права в'їзду до всіх країн Шенгенської угоди).

важ і на шкідливому виробництві, жити в непристосованих для цього приміщеннях, обмежують їхню свободу пересування, й нерідко вони страждають від насильства роботодавців. Працюючи нелегально, ви не зможете належним чином захистити свої права на гідні умови роботи та проживання, відпочинку та вихідні, виплати в разі втрати працездатності. Крім того, ваша заробітна плата буде набагато меншою, ніж у разі легальної роботи. Якщо особа перебуває в іноземній країні нелегально, вона все одно має право звернутися по допомогу до консульських установ України за кордоном, інших державних та громадських організацій.

НЕБЕЗПЕЧНО

ПРАЦЮВАТИ ЗА КОРДОНОМ – ЛИШЕ ОФІЦІЙНО

Моя племінникова знайомий запропонував вийти на роботу за кордон за туристичною візою. Проте в нас є сумніви щодо такого працевлаштування. Які існують ризики?

Ольга ГРИГОРАШ,
м. Луганськ

Міжнародна організація з міграції попереджає, що працювати за кордоном можна лише в разі наявності робочої візи. Повна зайнятість за будь-якою іншою неробочою візою (туристичною, гостьовою, діловою, спортивною, студентською тощо) є порушенням закону. Неможливо оформити робочу візу через посередників. Перш ніж погоджуватися на посередництво в оформленні візи, уточніть у відповідному

консульстві, чи існує насправді така можливість та яка вартість цієї послуги. Як правило, вийти за кордон за туристичною чи гостьовою візою і вже на місці переоформити її на робочу неможливо. Для отримання інформації, яка саме віза потрібна вашому племінникові, а також про повний перелік документів для її отримання зверніться до посольства країни, в якій ваш родич збирається працевлаштуватися.

ДО УВАГИ

Серед документів на отримання робочої візи, як правило, подають укладений контракт із роботодавцем і дозвіл на роботу, оформлений відповідним органом працевлаштування вказаної країни.

ФІНАНСИ ТА БЮДЖЕТ

Відповідно до ст. 96 Кодексу законів про працю України основою організації оплати праці є тарифна система, яка включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники).

Тарифна система оплати праці використовується для розподілу робіт залежно від їх складності, а працівників – за їх кваліфікацією та розрядами тарифної сітки. Вона є основою формування та диференціації розмірів заробітної плати.

Формування тарифної сітки (схеми посадових окладів) провадиться на основі тарифної ставки робітника першого розряду, яка встановлюється у розмірі, що перевищує законодавчо встановлений розмір мінімальної заробітної плати, та міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень розмірів тарифних ставок (посадових окладів).

Віднесення виконуваних робіт до певних тарифних розрядів і присвоєння кваліфікаційних розрядів робітникам провадиться власником або уповноваженим ним органом згідно з тарифно-кваліфікаційним довідником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником). Кваліфікаційні розряди підвищуються насамперед робітникам, які успішно виконують встановлені норми праці і сумлінно ставляться до своїх трудових

ТАРИФНА СИСТЕМА ОПЛАТИ ПРАЦІ

Що включає в себе поняття «тарифна система оплати праці на підприємстві»?

Костянтин ПЕТРОВ,
м. Київ

обов'язків. Право на підвищення розряду мають робітники, які успішно виконують роботи більш високого розряду не менш ніж три місяці і склали кваліфікаційний екзамен. За грубе порушення технологічної дисципліни й інші серйозні порушення, що спричинили погіршення якості

продукції, робітниками може бути знижено кваліфікацію на один розряд. Поновлення розряду провадиться в загальному порядку, але не раніше, ніж через три місяці після його зниження.

Посадові оклади службовцям встановлює власник або уповноважений ним орган відповідно до

посади та кваліфікації працівника. За результатами атестації власник або уповноважений ним орган має право змінювати посадові оклади службовцям у межах затверджених у встановленому порядку мінімальних і максимальних розмірів окладів на відповідній посаді.

ЩО ОТРИМУЄМО?

ПОСАДОВІ ОКЛАДИ, НАДБАВКИ, ПРЕМІЇ...

За яким принципом провадиться оплата праці на підприємстві? Хто повинен встановлювати розміри тарифних ставок, посадових окладів робітникам і службовцям?

Миرون КРАСНЮК,
м. Соснівка,
Львівська обл.

Відповідно до ст. 97 КЗпПУ оплата праці здійснюється за погодинною, відрядною або іншими системами. Оплата може провадиться за результатами індивідуальних і колективних робіт. Форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, ставки, схеми посадових окладів, умови за-

провадження і розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами, установами, організаціями самостійно в колективному договорі з утриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та га-

лузевими (регіональними) угодами. Якщо колективний договір на підприємстві, в установі, організації не укладено, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний погодити ці питання з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), що представляє інтереси більшості працівників, а в разі його відсутності – з іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. Конкретні розміри тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок робітникам, посадових окладів службовцям, а також надбавок, доплат, премій і винагород встановлюються

власником або уповноваженим ним органом з урахуванням вимог, передбачених частиною другою цієї статті. Власник або уповноважений ним орган чи фізична особа не має права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами. Оплата праці працівників провадиться в першочерговому порядку. Всі інші платежі здійснюються власником або уповноваженим ним органом після виконання зобов'язань щодо оплати праці. (Витяг із Кодексу законів про працю України)

Хобі – цікава штука. Комусь до душі садівництво, кулінарія, вишивання, в'язання чи колекціонування якихось речей. Як не дивно, але у кожному з нас живе прагнення до нагромадження, однак мало хто може похизуватися незвичністю, цікавістю або оригінальністю задуму.

НЕЗВИЧАЙНІ КОЛЕКЦІЇ ЗВИЧАЙНИХ ЛЮДЕЙ

У дитинстві маленькі колекціонери звичай обмежуються збиранням фантиків, жуйок, листівок, іграшок від кіндер-сюрпризів тощо. У зрілому віці залежно від статків та уподобань хтось захоплюється збиранням колекцій картин художників-класиків або ретро-автомобілів, яхт, маєтків і навіть островів.

Однак аби отримувати задоволення від самого процесу колекціонування, не обов'язково витратити значні суми, адже навіть незвичні дрібнички можуть приносити не менше задоволення.

Так, Димитріє Пістолас Афінс вважається власником найбільшої у світі колекції кінокамер (5). Йому належить 937 дивних моделей камер і проекторів. Китайський колекціонер Вонг Гуохуа збирає пачки з-під цигарок, яких у нього налічується близько 30 000 від більш ніж 100 виробників. Колекція покемонів та їхніх речей Лайзи Кортні внесено до Книги рекордів Гіннеса і налічує 12 113 предметів. Анна Баравеллі

з Бразилії за 40 років назбирала кілька сотень пластмасових каченят (1), а у її колеги Валлі Хаммер у колекції – 2470 цих кумедних пташок. У Беккі Мартц, що мешкає у штаті Техас, мож-

на побачити 7725 наклейок від бананів. А от Рон Худ отримує задоволення від поповнення колекції льодяників (8), яких у нього вже 3000. 70-річна американка Дорена Янг розважа-

ється колекціонуванням сільничок і перечнищ. Її колекція вважається найбільшою у світі – 3645 пар предметів. Швейцарець Жан-Франсуа Вернетті часто подорожує, тож не див-

но, що має 10 000 табличок «Не турбувати» із 189 країн світу. Пем Баркер тішить-ся колекцією із 18 000 іграшкових сов (2). А Девід Морган із Великої Британії зібрав 137 дорожніх кону-

сів різного кольору й форми, причому кожен наступний не повторює попередній (7). Гі ван Кер із Брюсселя (Бельгія) є власником 4260 паспортів. А Шерон Бедгле має аж 6000 ляльок Санта Клаусів (4). У колекції газнокосарок Ендрю Холла і Майкла Дака з Віндзора (Беркшир, Велика Британія) аж 680 різних моделей. Англієць Брайан Вайнер зібрав 3750 невикористаних лейкопластрів різного розміру та форми. Рон Тілер володіє незліченною колекцією брелоків (3). Фермер Генріх Кет пишається 20 000 пивних кукул (6), проте сам пиво не вживає. Англієць Джейсон Джойнер працював експертом зі спецефектів на зйомках серіалу «Зоряні війни», відтак зібрав понад 20 000 іграшок, присвячених цій темі. Ангеліка Унфергау з Дінслакена (Німеччина) обрала легкий і малогабаритний предмет колекціонування, і нині вона має 168 700 кулькових авторучок із 137 країн світу, тоді як її суперниця Аннеліза Шредер збирала 156 тисяч ручок, а згодом – і чверть мільйона ручок із 253 країн світу. Яков Йосіпов із Тель-Авіва (Ізраїль) має понад 14 000 використаних квитків, а мешканець Голландії за 20 років зібрав 2400 таблєток екстазі різних кольорів, розмірів та форм.

Тож якщо ви ще розмірковуєте, що ж саме збирати, пам'ятайте: що б ви не колекціонували, головне, аби цей процес приносив вам задоволення і радість!

КИРИЛО ЛАТИШЕВ, «ПВ»

АМАТОРИ

«ЮНІСТЬ ЗАКАРПАТТЯ» ЗНАЮТЬ У США

Восени минулого року відсвяткував 50-річний ювілей заслужений самодіяльний ансамбль танцю України «Юність Закарпаття». Цим профспілковим колективом незмінно керує ветеран війни і праці, народний артист України Михайло Сусліков. А 1 січня 2012 року йому виповнилося 90! Із них понад 65 років він працює із самодіяльними колективами профспілок області. Тож не випадково закарпатський культурознавець Василь Кобаль присвятив старішій хореографічному цеху свою книгу «Батя».

«Хвиля Суслікова»

Упродовж багаторічної творчої діяльності ансамбль «Юність Закарпаття» з великим успіхом виступав у Канаді, Великій Британії, Франції, Італії, Югославії, Анголі, Чехії, Словаччині, Угорщині, Польщі, Румунії, на Кіпрі тощо, брав участь у багатьох святкових концертах. З нагоди подвійного ювілею – художнього керівника ансамблю та його колективу – в Закарпатському обласному державному українському музично-драматичному театрі імені братів Шеревіг відбувся творчий вечір «Мої роки – моє багатство», який надовго запам'ятається шанувальникам хореографічного мистецтва Закарпаття. Приємно, що про цю подію розповів своїм читачам і американський тижневик «Українське слово» – газета української діаспори США та Канади. У статті «Незборима «хвиля Суслікова» журналіст Іван Дмитрів пише: «Під огляски, що переходили в овації, «Юність Закарпаття» виконала композиції «Росія», «Молдавія», «Свято в Карпатах», танці «Легенда Карпат», «Єврейське весілля», «Гопак».

Знову викликала захоплення хореографічна знахідка, яку називають «хвилею Суслікова», коли виставлені на сцені в один ряд танцюристи рухами імітують хвилі бурхливої річки Тиса». Газету з цією публікацією надіслав до Ужгорода із США мешканець містечка Мерріпвілл (Індіана) Анатолій Меух, який, перебуваючи в гостях у родичів, познайомився з Михайлом Сусліковим і підтримує з ним дружні зв'язки. Цікавий факт: Анатолій Меух має гарний голос і дуже любить співати українські пісні. Тож під час перебування в Ужгороді Михайло Сусліков познайомив його з відомим закарпатським співаком, народним артистом України Петром Матієм, який разом із «Юністю Закарпаття» часто виїжджав на закордонні гастролі, а також виступав у численних концертах. Тож з легкої руки відомого хореографа й склався дуєт шанувальників української народної пісні – представників двох континентів.

СЕРГІЙ БАРАНЧИКОВ
ФОТО АВТОРА

Співають українець Петро Матій (ліворуч) та американець Анатолій Меух (праворуч)

УРОК

Сімдесят років тому, 5 серпня 1942 року, у газовій камері концтабору Треблінка загинули двісті сиріт, а разом із ними – Старий Лікар, непересічний психолог і письменник-педагог Януш Корчак (Генрік Гольдшміт). Людина, яка не лише своїми книгами, а й власними життям та смертю начисто довела, що означає любити й розуміти дітей НАСПРАВДІ.

Пам'ятник Янушу Корчаку з дітьми в Єрусалимі

ЯНУШ КОРЧАК. ВЕЛИКИЙ І МАЛЕНЬКИЙ

До слова, річ не лише у спокусі одразу взяти потужний акорд, зовсім ні. Йдеться про відправну точку, квінтесенцію – апофеоз життєвого принципу цієї людини. Й не даремно 2012-й проголошено у Польщі Роком Януша Корчака.

Духовно Януш Корчак був людиною світу, здатною любити й поважати будь-яку людську істоту, яка на те заслуговувала. Соціально він мимоволі був, так би мовити, «полінаціональним»: походив із висококультурної єврейської родини, був поляком-патріотом і водночас підданним Російської імперії. Відтак – учасник кількох революцій і чотирьох воєн, а в окупованій фашистами Варшаві був останнім офіцером, що носив мундир Війська Польського. Про віну він казав, що клекати її на гостині не варто, однак прийде, відбере спершу дім, тоді й жу й одяг, а потім думки і насамкінець життя, право бути самим собою у чужих сподадах та кінострічках. Живе й допитливе вона замінить мертвою легендою, що знає все і яку не цікавить життя, знецінене гарною казкою про смерть. А тим часом смерть – завжди вінець і підсумок прожитого. Того чи іншого.

За фахом Януш Корчак був медик, але довелось йому і вчителювати, й працювати у безплатній читальні для бідних і, зрештою, брати активну участь у студентських демонстраціях. Коли згодом став відомим і затребуваним лікарем, то гонорар брав лише в багатих, а нужденних пацієнтів лікував безплатно. У 29 років він остаточно вирішив відмовитися від одруження й власної родини, а у шоденнику написав: «Синем своїм я обрав ідею служіння дитині». У цих словах – жодного пафосу й фальшу: 1911-го у 33 роки Януш Корчак очолив варшавський

будинку сиріт, який до кінця життя вважав власною домівкою, а себе – вихователем і, врешті-решт, – Старим Лікарем: це ім'я було наймиліше його серцю. І так сталося, що своєю головною працею – романом-настановою «Як любити дитину» Януш Корчак писав 1917 року під Києвом, у перерві між перев'язкою поранених після чергового артобстрілу.

Недавно інтернет-видання Політ.UA опублікувало інтерв'ю польської письменниці, сценаристки, біографа Я. Корчака Йоанни Олчак-Ронікер. Пані Олчак вражена формальним ставленням Польщі до відзначення Року Корчака: «Передусім організуються конференції, де вчителі спілкуються з учителями... Такий замкнений цикл, усе це жодним чином не переходить у суспільно значущий простір, де дорослі взаємодіють із дітьми. А це було б набагато цікавіше за

254 симпозиуми, де читають свої доповіді захисники прав дітей».

За ідеєю альтруїстичного служіння людям – аж до самопожертви – Старий Лікар, поза сумнівом, є духовним братом Миколи Пирогова, а за базовими педагогічними принципами – послідовником Песталотті.

Звісно, багато хто любить дітей. Але Корчак – явище унікальне, бо справжня природа його казкових радіоесід із «картівлівої педагогіки для дорослих і дітей» і засадних філософсько-педагогічних настанов, не кажучи вже про книжки для дітей, – це стовідсоткове вловлювання й безпомилковий відгук на всі хвилі й голоси дитячого світу, символ абсолютного дитинства й абсолютної дорослої мудрості в одній людській істоті. Недаремно він написав вражаючу повість «Коли я знову стану маленьким», в основі якої – саме ідея такого сим-

Якщо хочете змінити світ, то треба змінити систему освіти.

Януш Корчак

біозу. Недаремно Корчак донині не вписується в жодну ідеологічну схему, хоча його педагогічні принципи позирно здаються «легкими й зрозумілими». Загалом же Корчак вважав, що виховання – не нависла кость, а формування характеру, життєвих цінностей, прищеплення віри в себе, наука розумної соціалізації. Його головні педагогічні заповіді: не бий, не принижуй, не залякуй, не кричи, не недооцінюй; поцілуй, обійми, вислухай, заохоть, зрозумій.

...І він пішов разом зі своїми дітьми-сиротами у пекло газової камери, пішов свідомо, бо дітям залишили вибори, хоч, переказують, навіть вороги, пінуючи його талант, готові були залишити Корчаку життя. Та сенсом його життя було служіння дітям, тож вчинити інакше він не міг. Логіка характеру.

Сподобалася фраза пані Олчак-Ронікер: «Якби я мала змогу, то зробила б ім'я Корчака нашим брендом. Нині безліч експертів міжнародного рівня та першовідкривачів прав, котрі Корчак сформулював набагато раніше».

СТОРІНКУ ПІДГОТУВАЛА
ТЕТЯНА МОРГУН, «ПВ»

«ВОНИ ЖИВІ!»

Зі спогадів Ігоря Неверлі: «...На Умшлаглац (привокзальна площа у Варшаві) прибув будинок сиріт із Корчаком. Люди замерли, багато хто плакав. Стрункою колоною, по чотири людини в ряду, із прапором, з керівником на чолі сюди ще не приводили... «Це що таке?!» – закричав комендант Умшлаглацу. Йому відповіли, що це Корчак із дітьми. Комендант замислився, щось пригадуючи, але вже коли діти були у вагонах, він запитав у Лікаря: – Це ви написали «Банкрутство маленького Джека»? – Так, а яке стосується ешелону? – Ні, я просто читав у дитинстві, гарна книжка, ви можете залишитися, Лікарю... – А діти? – Неможливо, дітям доведеться поїхати. – Ні! – гукнув Лікар. – Діти – це головне! І зачинив за собою двері зсередини. ... 1945 року у Варшаві говорили: «Вони живі – Старий Лікар, діти. Їх не взяв вогонь – відступився. Ходять по селах. Де добра людина живе, – стукають у двері. А якщо погана, – не стукають...»

БОКС

БИЛИСЯ ІЗ СУПЕРНИКАМИ ТА СУДДЯМИ

У неофіційному командному заліку боксерських збірних українська дружина посіла перше місце. Наші хлопці здобули 2 золоті, 1 срібну і 2 бронзові нагороди.

Двоє українців змушені були задовольнитися «бронзою». У ваговій категорії до 69 кг Тарас Шелестюк (ФСТ «Колос» з мінімальним рахунком поступив в півфіналі британцю Фредді Евансу з рахунком 11:10. Бій представника ФСТ «Україна» Олександра Гвоздика (до 81 кг) проти Алібека Ніязімбетова з Казахстану завершився внічию (17:17), але судді віддали перемогу супернику нашого спортсмена. Представники нашої делегації подали протест, але Міжнародна асоціація любительського боксу вкотре не хотіла переглядати рішення суддів матчу (нагадаємо, через сумнівне рішення арбітрів не дістався до медальної стадії змагань Євген Хитров). Тож Олександр Гвоздик, так само як і Тарас Шелестюк, отримав «бронзу».

З українців, що билися за «золото», першим у фіналі виступав Денис Беринчик. Висна-

жений попередніми боями, у вирішальному двобої він не зміг скласти конкуренції кубинцю Ігнесіасу Сотолонгу. Після трьох раундів рефері зафіксував рахунок 22:15 на користь кубинця. Натомість вихованець ФСТ «Україна» Олександр Усик подарував нам справжній шквал емоцій. Бій зі срібним призером пекінської Олімпіади італійцем Клементе Руссо наш козак розпочав не надто вдало, тож протягом двобою змушений був перелаштовуватися. Зрештою, ані в суддів, ані в глядачів не залишилося сумніву, що саме українець став переможцем матчу (14:11)! Ну а останнє наше «золото» Лондона, своє друге олімпійське, здобув представник ФСТ «Колос» Василь Ломаченко. Сончул Хан з Південної Кореї став легкою здобиччю чемпіона світу, Європи і володаря всіх можливих титулів аматорського боксу (19:9).

ВЕСЛУВАННЯ

ПОПОВНИЛИ КОЛЕКЦІЮ «ЗОЛОТОМ» І «СРІБЛОМ»

«Золотом» скарбничку збірної України поповнив каноніст Юрій Чебан, а байдарниця Інна Осипенко-Радомська до «срібла» на дистанції 400 м дотала «срібло» на 200-метровій.

Бронзовий призер пекінської Олімпіади Юрій Чебан у Лондоні зійшов на найвищу сходинку п'єдесталу пошани. Переможний час нашого спортсмена на дистанції 200 м – 42,291 секунди. Одразу після фінішу Юрій Чебан зазначив: «Це така дистанція, що часу на розгін просто немає. Тому тренер сказав мені, щоб зробив усе можливе, аби відірватися від суперників з перших же метрів. Я так і зробив». Олімпійський чемпіон знався, що хвилювався перед фіналом, оскільки напередодні погано спав. «Раніше, отримуючи нагороди на чемпіонатах світу і Європи, я радів, однак мене не полишало відчуття, що чогось не вистачає. Сьо-

годні воно зникло. Я абсолютного щасливий», – підсумував свій виступ спортсмен. А олімпійська чемпіонка-2008 з веслування на байдарці Інна Осипенко-Радомська на іграх XXX Олімпіади здобула срібні нагороди на 500- і 200-метровій. Про першу нагороду представниці ФСТ «Україна» ми уже писали. У найкоротшому спринті вона також фінішувала другою, показавши 45,053 секунди. Таким чином, Інна укомплектувала свою олімпійську колекцію до чотирьох нагород. В Афінах–2004 вона була бронзовим призером у складі четвірки, в Пекіні на 500-метровій стала чемпіонкою, а в Лондоні двічі фінішувала другою.

ЗАКРИТТЯ ОЛІМПІАДИ

У неділю ввечері лондонське небо розквітло спалахами святкового салюту, який символізував закінчення XXX Олімпійських ігор. 16 днів британська столиця була епіцентром спортивних подій світу. І от олімпійський вогонь загасили, офіційний прапор Олімпіади передали наступній столиці літніх головних ігор чотириріччя – Ріо-де-Жанейро.

ЛОНДОН, ГУДБАЙ! ДО ЗУСТРІЧІ В РІО!

Недарма в пресі урочистою церемонією закриття Олімпіади назвали «найбільшою дискотекою на землі» – після вражаючого відкриття органі-

затори вдалися до ще одного оригінального ходу: влаштували насамкінець феєричний концерт, на якому пролунали найвідоміші хіти культових британських груп і виконавців.

Українська збірна в Лондоні здобула 20 нагород (6 золотих, 5 срібних і 9 бронзових), а відтак серед 204 країн-учасниць фінішувала 14-ю в загальнокомандному заліку. Порівня-

но з Пекіном–2008 ми зробили крок назад. Тоді в активі «синьо-жовтої» дружини було 27 нагород, з яких 7 – золотих. Не добрали ми своїх медалей у плаванні, легкій атлетичі, боротьбі... Однак докладний аналіз виступу нашої команди ще попереду, фахівці і спеціалісти, певно, зроблять відповідні висновки. А поки згадаємо всіх переможців і призерів Олімпіади–2012.

Олімпійські чемпіони:

- * Яна Шемякіна (фехтування, шпага)
- * Яна Демет'єва, Анастасія Коженкова, Наталія Довгодько, Катерина Тарасенко (академічне веслування)
- * Олексій Торохтій (важка атлетика)
- * Юрій Чебан (веслування на каное, 200 м)
- * Олександр Усик (бокс, 91 кг)
- * Василь Ломаченко (бокс, 60 кг)

Срібні призери:

- * Інна Осипенко-Радомська (веслування на байдарках, 500 м і 200 м)
- * Олександр П'ятниця (легка атлетика, метання спису)
- * Денис Беринчик (бокс, 64 кг)
- * Валерій Андрійцев (вільна боротьба, 96 кг)

Бронзові призери:

- * Олена Костевич (кульова стрільба, пневматичний пістолет)
- * Юлія Каліна (важка атлетика, 58 кг)
- * Олена Костевич (кульова стрільба, малокаліберний пістолет)
- * Ольга Харлан (фехтування, шабля)
- * Ольга Салодуха (легка атлетика, потрійний стрибок)
- * Ігор Радівілов (спортивна гімнастика, опорний стрибок)
- * Олексій Пух, Христина Стуй, Марія Ремень, Єлизавета Бризгіна (легка атлетика, естафета 4x100 м)
- * Тарас Шелестюк (бокс, 69 кг)
- * Олександр Гвоздик (бокс, 81 кг)

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

ДОБИГЛИ Й ДОКИНУЛИ

Честь вітчизняної легкої атлетики в Лондоні підтримали жіноча естафетна збірна Олеси Пух, Христини Стуй, Марії Ремень та Єлизавети Бризгіної, а також Олександр П'ятниця в метанні списа.

Не надто вдало склався для нас перебіг подій в легкоатлетичних секторах. Допоки за справу не взялися, як входить, жінки. Олеса Пух, Христина Стуй, Марія Ремень та Єлизавета Бризгіна подарували Україні просто такі неймовірні фінал у жіночій естафеті 4x100 метрів.

В оточенні титулованих і авторитетних конкуренток наші дівчата не знітилися і в підсумку фінішували третіми, пропустивши поперед себе лише традиційних «ко-

ролев» спринтерських забігів – американок та представниць Ямайки. А ще наші дівчата принагідно встановили новий рекорд України (42,04 с). «Вдячні нашим тренерам, які підготували нас на такий високий результат, дівчатам, які були запасними, але весь сезон готувалися разом з нами. Бронзові медалі – внесок усієї команди», – зазначила після закінчення забігу «спартаківка» Єлизавета Бризгіна. А наприкінці Олімпіади зій-

шов на п'єдестал пошани і наш легкоатлет. У метанні списа Олександр П'ятниця показав другий результат – 84,51 метра. Українець програв переможцю змагань Кешорну Уелкотту з Тринідаду й Тобаго лише 7 сантиметрів! Після церемонії нагородження вихованець профспілкового ФСТ «Україна» сказав: «Я задоволений, хоча 7 програмних сантиметрів і засмутили. Однак медаль Олімпійських ігор – це вже перемога. Я вдячний своєму тренеру Ми-

колу Гурневичу, з яким працюю не так давно, проте моя технічна майстерність під його керівництвом зростає. Також мені допомагає в тренувальних джунглях. Просто не міг її підвести». Близькими до п'єдесталу пошани були також наші дівчата в естафеті 4x400 метрів. Аліна Логвиненко, Ольга Земляк, Ганна Ярошук, Наталя Пигида показали найкращий результат у цьому сезоні – 3:23,57, але пропустили поперед себе збірні США, Росії та Ямайки.

ВІЛЬНА БОРТЬБА

Й ОДИН НА КИЛИМИ ВОІН

Єдиним призером XXX Олімпійських ігор серед українських борців став Валерій Андрійцев, який здобув «срібло» у ваговій категорії до 96 кілограмів.

У завершальний день Олімпіади честь України на борьбському килимі захистив Валерій Андрійцев. Чинний віце-чемпіон Європи впернено провів старту сутичку про-

ти таджика Рустама Іскандарі (2:1 і 4:0), здобув нелегку перемогу над бронзовим призером Пекіна–2008 азербайджанцем Хелтагом Газімовим (0:1, 1:0 і 4:1) та в драматичному поєдинку здобув чисту перемогу над нинішнім чемпіоном світу Резою Яздані з Ірану. Однак на фінал уродженця Малина проти американця Якоба Варнера не вистачило. У вирішальній сутичці українець поступився бронзовому призеру останнього чемпіонату світу.

ГОРОСКОП 20-26 СЕРПНЯ

- ОВЕН (21.03-20.04)**
Роздратування та агресія, які виявлятимете цього тижня, можуть істотно погіршити ставлення до вас оточуючих. Тому не слід керуватися емоціями.
- ТЕЛЕЦЬ (21.04-21.05)**
Цього тижня після домашніх проблем відчуватимете емоційне виснаження. Не намагайтеся випереджати події. Займіть очікувальну позицію.
- БЛИЗНЮКИ (22.05-21.06)**
Світ вирішив здивувати вас та обдарувати гарними новинами. Тож вам залишається тільки позазрити. Обов'язково скористайтеся новими можливостями.
- РАК (22.06-23.07)**
Вашу втомлюваність можна пояснити браком вітамінів. Настав час приділити собі увагу. Справи нікуди не подіються.
- ЛЕВ (24.07-23.08)**
Сонце освітлює ваш життєвий шлях і дарує чудовий настрій. На вас чекає успіх. Активна життєва позиція створить чудову платформу для майбутніх перемог.
- ДІВА (24.08-23.09)**
Підписуючи важливі фінансові документи, будьте уважними, аби не припуститися помилки. Поверніться до вирішення старих питань, адже цього разу вам ніщо не заважатиме.
- ТЕРЕЗИ (24.09-23.10)**
Трохи напружений, але водночас цікавий період. Варто утриматися від зайвих витрат. Заощаджені кошти знадобляться для вирішення непередбачуваних проблем.
- СКОРПІОН (24.10-22.11)**
Гарний період для обдумування й реалізації нових планів. Не бійтеся виявити себе на роботі й не зважайте на колег, які вам заздрають.
- СТРІЛЕЦЬ (23.11-21.12)**
Більше оптимізму, адже, «закривши» стару проблему, ви дістали чимало досвіду. І не бійтеся майбутнього – треба лише вірити, що все складатиметься добре.
- КОЗЕРІГ (22.12-20.01)**
Вирішення матеріальних питань забере весь вільний час. Не відмовляйтеся від допомоги друзів. Це саме те, чого ви зараз потребуєте.
- ВОДОЛІЙ (21.01-19.02)**
Сумніви «гризуть» вас марно. Довіряйте своїй інтуїції – вона вас не підведе.
- РИБИ (20.02-20.03)**
Приділіть нарешті увагу своєму здоров'ю. Ви втомилися від швидкого темпу життя. Спініться і подивіться навкруги: життя прекрасне.

КОНКУРС

ВАШІ ЗА НАШУ ПОМИЛКУ

Після виходу в світ минулого, 32-го, номера «ПВ» переможець виявився Володимир Лесин із Києва, який надіслав правильну відповідь. За знайденою в № 32 помилку в заголовку «Український досвід» (правильно – «Український досвід») на стор. 2 переможець отримає сто гривень, якщо виконає всі умови конкурсу. Одержати виграш можна за домашньою адресою, на яку ми перекажемо гроші. Для цього необхідно звернутися до редакції та пред'явити копії паспорта та ідентифікаційного коду, передплатну квитанцію на газету «Профспілкові вісті» на поточний рік, а також квитанцію ще одного передплатника, якому дискусувач порекомендував нашу газету. Про нові умови конкурсу докладніше читайте в № 3 (621) за 19 січня 2012 року. Пропонуємо і в цьому номері спробувати знайти помилку та повідомити про неї електронною поштою profvisti@ukr.net або листом, вказавши при цьому домашню адресу та поштовий індекс, на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Чигорина, 18, м. Київ, 01042. Хто зробить це правильно та швидше за всіх, одержить сто гривень.

– Я СТОВПЧИК, Я СТОВПЧИКИ!

– ТА ВІРЮ, ВІРЮ!
МЕНІ САМЕ СТОВПЧИК
ТЕРМІНОВО ПОТРІБЕН...

Фото з Інтернета

УВАГА!

ТРИВАЄ
ПЕРЕДПЛАТА НА
2012 РІК

Передплатний індекс за вартість видань підприємства «Профспілкові вісті» ФПУ на рік:

22152 ГАЗЕТА
«ПРОФСПІЛКОВІ ВІСТІ»
– 148,44 ГРН.

22909 ЖУРНАЛ
«БІБЛІОТЕЧКА ГОЛОВИ
ПРОФСПІЛКОВОГО
КОМІТЕТУ»
– 65,64 ГРН.

СКАНВОРД

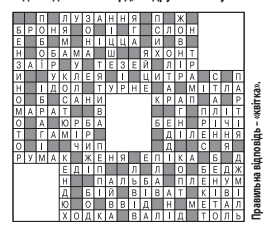
ВПИШІТЬ СЛОВО

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», вул. Чигорина, 18, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net. Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає вигорода – піврічна передплата на газету «Профспілкові вісті». Вітаємо Валерія Римаря з м. Алчевська Луганської обл., який правильно розгадав сканворд у № 32.

До уваги переможців конкурсу!

Щоб отримати піврічну передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу й поштовий індекс.

Відповіді на сканворд, надрукований у № 32

«Межа рощеного волосся»	Переміщення предмета	Вбрання священника	Хатинка, хатка	Римський імператор – кат	Мабуть, найкраща рідина	Темний, високий	Тех автор Лі, але не Брюс	Шинельна сося
Сестра роботи	«Робізон Крузо» (автор)	Платан на Сході	Жюжна постель-суму	Не фронт	Мужна, незламна людина	Гумове колесо	Ляпис-хвіба	Офісний пристрій для води
Мідеки від продавця	Антипод	Давня річка на рч	Школярська зброя	Надзвичайно спільне завдання	Велика вилупа з Африки	Брат кунци «з дитини»	Тонкий цингетівка	Ріка, що «куту в ельсь» (муз.)
Той Афонський розчин	Актуальний одяг сезону	Місто для релігійних дискусій	Ліній електронна редакція	... – піврічна редакція	М'яка актриса Цимбірка	Тозка актриси Цимбірка	Пшениця птаха	Високий ліфт на виборках
Десертний сорт грици	Місто для релігійних дискусій	Частина навіна диліюка	Ліній електронна редакція	... – піврічна редакція	М'яка актриса Цимбірка	Тозка актриси Цимбірка	Пшениця птаха	Високий ліфт на виборках
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	Апаратини крота
Видимені оруддя в курсу	Комп'ютер (заст.)	«Платан українською»	Місця, чирване вино	Філософ з глімаситикою	Криптий бут	Процес добування молока	Що в софії тупе?	